

INDIJSKI MUSLI-MANI SE BOJE 'SVETE VOJNE'

Sklicujejo konvencijo, da izrečejo svoje stališče glede Gandhijeve kampanje za neodvisnost

Allahabad, Indija, 23. jun. — Voditelji 70 milijonov mohamedancev v Indiji so sklicali konvencijo svojih vernikov v centralnih provincah, ki se vrši 29. in 30. junija v Allahabadu. Namen konvencije je, da si indijski muslimani postavijo jasen program glede Gandhijeve kampanje za samovlado.

Muslimanski voditelji so v strahu, da samovlada, ki jo zahteva "sveti mož" Gandi, pomeni "sveto vojno" za mohamedance v Indiji. Bramanski fanatiki bodo potem skušali zatreti mohamedansko vero in to znači krvavo versko vojno, kakršne še ni videla Indija.

Muslimani tudi zahtevajo dominijonsko formo vlade za Indijo, to je samovlado, obenem pa zahtevajo, da mora ustava jamčiti versko svobodo pristašem vseh vereizpovedav v Indiji, katerih ni malo. Muslimani bi tudi podpirali Gandhijevo pasivno resistenco, toda jezi jih diskriminatorno postopanje hinduističnih nacionalistov, ki vodijo bojkot tudi proti muslimanskim trgovcem. Vse to bodo reševali na zborovanju.

Bombaj, Indija, 23. jun. — Včeraj je bil v Bombaju mir, ker je spet deževalo. V soboto so bili ponovni izgredi in boj s policijo, ko so nacionalisti hoteli zborovati na Maidan esplanadi. Policija je razbila zborovanje šele potem, ko je bilo okrog 500 oseb ranjenih; ranjenih je bilo tudi mnogo žensk, ki so se vrgle kot ščit pred moške, po katerih so padali policijski koli. Nato so nacionalisti razglasili enomesečni "harkat" (verski štrajk) kot znak protesta proti policijski brutalnosti. Ženske pa so sklenile poslati protestno brzojavko angleški kraljici.

Zanimiv ruski kongres

Otroci kritizirali starše na zborovanju

Moskva, 23. jun. — Nenavadno zborovanje staršev, učiteljev in otrok, na katerem so otroci lahko povedali staršem, kaj mislijo o njih, je bilo pravkar zaključeno v Moskvi. Enaki kongresi se bodo vršili tudi v drugih mestih Sovjetske unije.

Dečki in deklice v starosti 10 in 12 let so prihajale na oder in govorile o težavah, ki jih imajo s starši. Desetletni deček, Dimitrij Lazarev po imenu, je rekel: "Moji starši me tepejo za vsako malo reč. Privežejo me k postelji in tepejo me z jermenom. Takrat sem tako jezen, da bi jih najraje sam pretepel, če bi mogel..."

Na zborovanju je bilo okoli 2000 oseb.

Duhoven utonil, ko je rešil dve deklici

Montreal, 23. jun. — Katoliški duhoven Raymond Cloran, prefekt Loyola kolegija, je v nedeljo utonil v reki Sv. Lovrenca, ko je med kopanjem opazil, da se potapljata dve deklici. Privlekel ju je na varno, pri tem pa se je tako utrudil, da je sam izginil pod vodo.

Učiteljica se upra odredbi od-bora

Belleville, Ill. — Amelia Zeller, ki že poučuje v tukajšnji javni šoli 52 let, se je upra ukazu šolskega odbora, ki je zahteval, naj napravi prostor mlajšim močem. Za njo se je zavzel lokalni list in nekaj vplivnih državljani in so dosegli, da stara učiteljica ostane še nadalje v službi.

Rumunski Karol sanja o veliki mornarici

Imeti hoče 90 milijonov dolarjev posojila za gradnjo bojnih ladij

London, 23. jun. — Karolova vlada v Rumuniji poskuša najeti posojilo v Londonu v vsoti \$90.000.000 z namenom, da zgradi močno mornarico in izboljša bazo ob Črnem morju. Kakor poročajo iz Bukarešte, je novi rumunski kralj Karol v skrbih radi naraščajoče moči ruske rdeče flote na Črnem morju in izrekel je željo, da Rumunija dobi prav tako močno brodnjavo kot je sovjetsko. Angleški bankirji so pripravljeno dati posojilo s pogojem, da se pri konstrukciji uporablja angleški material.

Reorganiziranje levičarske unije

Na konvenciji so tudi razpravljali o stavki v oblačilni industriji

New York. — (F. P.) — Na konvenciji Needle Trades Workers Industrial unije je bil sprejet načrt za reorganiziranje unije. Načrt predvideva odstranitev skupnih odborov in krajevnih unij po strokah ter odprava bizniških agentov. Konvencije se je udeležilo 415 delegatov, od katerih jih je bilo 307 iz New Yorka.

Delegatje so porabili veliko časa za diskuzijo o možnosti stavke v oblačilni industriji. Pri tej debati so letelo ostre besede na račun desničarskih unij, ko so International Ladies Garment Workers in nekatere druge, ki so priključene Ameriški delavski federaciji. Označene so bile za fašistične organizacije, ki igrajo v roke delodajalcem.

Glavni manager Ben Gold je v svojem poročilu tožil, da je unija veliko zamudila, ker se ni vrgla z vso silo na organizatorično delo l. 1926, ko so imeli levičarji veliko vpliva v nekaterih krajevnih unijah oblačilnih delavcev.

PROTIMPERIALISTIČNA LIGA PROTESTIRA

Zahteva, da vlada odpokliče pomorske iz okupiranega ozemlja

New York. — (F. P.) — Okupacija Haitija po ameriških pomorskih in vzdrževalnih poročilih komisije na otoku za nedoločen čas je krivica nad prebivalstvom otoka, pravi glavni član Protiimperialistične lige v svoji izjavi.

Liga zahteva takojšnjo abrogacijo pogodbe, ki je bila usiljena na Haitianom od strani vlade Združenih držav, odpokliče generala Russella in pomorske ter preklic vseh koncesij, ki so jih dobili ameriški kapitalisti s silo in sleparijami. Uradniki lige izjavljajo, da bodo podpirali strmičenje haitijskega prebivalstva, ki se bori za neodvisnost. Pozivajo jih, naj ne upoštevajo pogodbe, katero so jim diktirale imperialistične sile v službi ameriških imperialistov.

Kongres ruske komunistične stranke

Moskva, 23. jun. — V sredo se odpre vseunjski kongres komunistične stranke, ki vlada v sovjetski Rusiji. Več kot 3000 delegatov je prišlo v Moskvo iz vseh krajev Rusije. Pričakovati je, da bo Stalinova frakcija kontrolirala zborovanje. Kolektivizacija kmetij bo vodilno vprašanje na kongresu.

Ameriška reklama v Nemčiji

Koblentz, Nemčija, 23. jun. — Tukajšnji vinski trgovci bi radi stimulirali odjemanje mozeškega vina in za to namen je Jozef Puetz začel včeraj valiti 250-galonski vinski sod iz Bernkastela v Berlin. Puetz upa, da privlači isod v Berlin do 1. avgusta.

SPOR V AMERIŠKI DELAVSKI FEDERACIJI

Green se ne bo vmešaval v boj med Wollom in Berryjem. Spor obeta zanimivo debato na konvenciji federacije

Washington, D. C. — (F. P.) — Informacije, ki jih človek dobi v glavnem stanu Ameriške delavske federacije, očitno kažejo, da se predsednik Green ne bo vmešaval v spor, ki je nastal med George L. Berryjem in Matthew Wollom, uradnikom federacije.

Berryjevo pismo, ki ga je pisal Wollu in v katerem mu je svetoval naj resignira iz eksekutivnega odbora AFL, predno bo navlekel na federacijo slabo ime radi njegove propagande v prilog Grundyjev carinski predlogi, je vzbudilo veliko zanimanja med ostalimi uradniki delavskih unij, toda ne presenečenja, kajti vedeli so, da more priti do tega prej ali slej. Znano je, da je pokojni Gompers vedno nasprotoval, da bi federacija služila za agenta lobistom visoke carine. Green je demokrat. Morrison, Berry in mnogi drugi veteranov v unijah so večkrat pokazali odprto sovražnost napram Asociaciji pennsylvanjskih tovarnarjev. Wollove aktivnosti in harmonija z Grundyjem so dale priložnost Berryju, da ga je poklical na odgovor.

So stvari, ki bodo v Berryjev prilog, ko se snidejo delegatje federacije na konvenciji v Bostonu. Green, kot glavni uradnik federacije, bi moral biti direktor smernic, ki so bile določene na konvenciji in po ekskutivnem odboru federacije. Toda Woll kontrolira takozvan delavski tisk, ki je propagiral Grundyjevo visoko tarifo, obsodil progresivne senatorje in napada vse, ki se ne strinjajo z njegovo politiko. Vse to dela vtis, da Woll govori v imenu federacije, kadar pobija svoje nasprotnike. Nadalje je Woll predsednik Narodne civilne federacije in ima pod svojo kontrolo publični department te protiradikalne organizacije. Ni eden podpredsednikov Ameriške delavske federacije ni deležen tolikšne publicitete kot Woll.

Green kot glavni izvršni uradnik federacije se ne bo spuščal v spor, temveč bo dopustil, da se bo o zadevi razpravljalo na konvenciji. Berry bo imel pred delegati boljše argumente kot Woll in vse kaže, da bo triumfiral. To pa dela skrbi Wollom prijateljem.

Štirje pomagalci kulakov obsojeni na smrt v Rusiji

Samarkand, Uzbek, USSR., 23. jun. — Tukajšnje sovjetsko sodišče je včeraj obsodilo na smrt štiri možje, ki so bili spoznani krivim korupcije, kontrarevolucije in pomaganja kulakom (premožnim kmetom). Obsojeni so: bivši sodnik Ali Kasimov, bivši državni pravdnik Ibrahim Šapripov, odvetnik Ivan Spiridonov in kulak Alimov.

Zupan ubit v avtu

Atlantic City, N. J. — Anthony M. Ruffa, zupan Atlantic Cityja, državni poslanec Anthony J. Siracusa in dve ženski sta bili v ponedeljek ubiti, ko je vlak zmečkal njihov avto na križišču. Zupanova partija se je peljala v letovišče.

Boljševiki odprli ogromen ojni vrelec

Moskva, 23. jun. — Po enem letu vrtnanja pri Bakuju v Kavkaziji so delavci pred dvema dnevnoma zadeli na nov ojni vrelec v globlini 4420 čevljev. Novi vrelec je tako močan, da meče 50.000 sodov petroleja dnevno na dan.

Nepokoji v tekstilni industriji

Družbe odslavlajo delavce in znižujejo mezde

Philadelphia, Pa. — (F. P.) — Na zborovanju tekstilnih magnatov je bilo določeno, da se mezde delavcem znižajo za 15%. Tekstilna industrija se nahaja v kaosu in magnati vidijo edini izhod iz krize v znižavanju še tako nizkih mezd.

John W. Edelman, urednik "Hosiery Workerja", pobija to gibanje in pokazuje na dejstvo, da znižavanje mezd v neunjskih delavcih ni pripomoglo k izboljšanju položaja v tej industriji niti se niso naročila zvišanja. Tovarnarji ne vidijo, da znižanje mezd ne bo ozdravilo industrije, temveč še poslabšalo razmere.

Quaker Hosiery Co. je te dni odpisovala 900 delavcev za nedoločen čas in bo najbrž zaprla svojo tovarno, kakor hitro izvrši ostala naročila. Rodgers Hosiery Co., kjer je bila večtedenska stavka radi diskriminacij napram unijam, negavičarjem, bo prenehala s obratom v prihodnjih tednih. Več sto delavcev bo izgubilo delo.

Aberle Hosiery Co. obratuje s polovico manjšim številom delavcev kot je pred enim letom. Oakbrook Co. v bližnjem Readingu je naznanila, že drugo znižanje mezd za 15% v prihodnjih par mesecih. Zagrozila je delavcem, da bo ustavila obrat, ako ne sprejmejo znižanja in delavci so se podali, ker ni bilo druge poti in so si raje izbrali manjše zlo.

Visoke mezde vzrok depresiji?

Tako izjavlja največje bančno podjetje v Ameriki

New York. — (F. P.) — Kampanja znižavanja mezd, ki se vrši brez presledka protih šest mesecev, se je zdaj pojavila v organizirani formi. Zavrgla je odločno vse fraze industrijalcev, ki so dali predsedniku Hooverju obljube, da ne bodo znižavali mezd delavcem, dokler bo trajala industrijska depresija. Tekstilna, jeklaraka, avtna, premogovna — z eno besedo vse glavne industrije so pričele z drastičnim znižanjem mezd od 10 do 25%, ne da bi prišla besedica protesta od strani velikega inženirja, ki stanuje v Belvi hiši.

Sedaj je prišla na dan National City banka v New Yorku, najmočnejša finančna institucija v Ameriki, z izjavo, da se morajo delavske mezde znižati, "ker zadržujejo povrnitev prosperitete". Njena izjava se posebno nanaša na mezde stavbiških delavcev, katere navaja kot vzrok neaktivnosti v stavbiški industriji.

Uprava velike banke navaja, da so se vlagateljem denarja v industrijska podjetja radi depresije znižale "mezde", zato je logično, da se morajo znižati tudi delavcem. Sicer ta trditve ni resnična, kar dokazuje poročilo Delavskega biroja, yendar uprave to ne moti. Poročilo delavskega biroja govori, da so glavne ameriške korporacije "zaslužile" \$308.000.000 v mesecu maju v primeri z \$253.000.000 v istem mesecu prejšnjega leta. Železniške družbe so tudi poročale o zvišanju dohodkov.

To je že dokaz da ni potrebe za znižavanjem delavskih mezd, kljub nasprotnim trditvam bogate bančne institucije.

Banke v Floridi še vedno pokajo

Tallahassee, Fla. — Tukajšnja lokalna banka, ki je imela \$40.000 glavnice in \$350.000 vlog, je v soboto zaprla vrata. To je že enajsta banka v Floridi, ki je propadla v zadnjih enajstih dneh.

"RAZKRIVANJA" BOLJŠEVIŠKE NEVARNOSTI

Zaslivanja pokazuje histerijo v krogih profesionalnih patriotov

Washington, D. C. — (F. P.) — Komunistična stranka v Združenih državah šteje le nekaj nad deset tisoč članov, toda simpatičarjev in radikalnih in pacifističnih organizacijah je nad dva milijona. Tako je izjavil Walter S. Steele, glavni urednik revije "National Republic", reakcionarnega propagandističnega trobila, ko je bil zaslišan pred komitejem spodnje zbornice kongresa, ki preiskuje komunistično propagando v Ameriki. Z njim se je strinjal tudi Ralph Burton, pravni svetovalec organizacije, ki je znana pod imenom Hčerke ameriške revolucije.

Član komiteja so bili precej skeptični glede izjav o moči simpatičarjev, ki jih ima komunistična stranka. Izpraševali so Burta in Steele nad dve uri, da bi izrekli iz njiju deficitivne dokaze, ki bi pokazali na zvezo pacifističnih organizacij s komunistično stranko. Načelnik komiteja kongresnik Flah je pritiskal na Burta, naj izrečno pove, če je Frederick J. Libby, načelnik Narodnega sveta za preprečitev vojn, komunist, ker se ogreva da Združene države priznajo sovjetsko vlado. Burton je odgovoril, da tega ne ve, toda dejstvo, ker agitira za prijateljske odnose med Združenimi državami in Sovjetsko unijo, je že samo na sebi dokaz, da je podvržen naukom, ki jih razglasa komunistična stranka.

Kongresnik Bachmann, republikanec iz West Virginije, je zastavljal Burto vprašanja, s katerimi ga je spravljal silno zadrego. Prišlo je na dan, da Burton ne ve ničesar o komunistični zaroti, o kateri je še malo poprej imel "definitivne dokaze", in da vse, kar ve, je povzel iz čitanka par komunističnih brošur in knjig. Bachmann mu je potem odvrnil da ne verjame, da bi komunisti tvorili nevarnost ameriški vladi in institucijam. Že to, je dejal Bachmann, da komunisti vodijo boj proti cerkvenim organizacijam in Ameriški delavski federaciji, je dokaz, da ne tvorijo nobene nevarnosti ameriškim institucijam.

Burton je povedal, da je dobil informacije od nekega ruskega vojaškega častnika, kako so boljševiki vodili propagando v armadi z namenom, da jo demoralizirajo. To se je godilo v prvih letih vojne, je pripomnil Burton, nakar ga je Bachmann opomnil na dejstvo, da so Združene države priznale Kerenkovo vlado po uspešni revoluciji l. 1917. Burton, kakor vidi drugi "patrioti", ki so dosedaj nastopili pred komitejem, so pokazali, da nimajo nikakih dokazov o zaroti in da s svojimi izjavami kažejo le svojo ignoranco.

Gomez vlada z železno roko

Prebivalstvo Venezuele trepeti pred despotizmom starega trionfa. Ransdell kritizira senatni odsek, ker se ne zmeni za situacijo

Washington, D. C. — (F. P.) — Senator Ransdell iz države Louisiane je v zbornici predložil formalen protest proti senatnemu potodseku za zunanje zadeve, kateremu načeljuje Vandenberg, ker ni storil ničesar radi pritožbe ameriškega državljanca, ki je živel v Venezueli in je občutil krutost despotizma, ki ga izvaja general Juan Vincent Gomez nad prebivalstvom.

D. R. Welch, ojni prospektor za Standard Oil Co., je bil aretiran in vržen v zapor in odvzeta mu je bila njegova mlada hčerka, čije mati je domačinka. Welch se je potem obrnil na državni departament v Washington z apalom, da ga kot ameriškega državljanca protektira. Svoj apel je utemeljil z zapričenimi izjavami izgnancev in ubežnikov, ki so bili pozneje tudi priobčeni v "American Review", in so povedali, da je stari despot Gomez dal umoriti ali pa izgnati v inozemstvo vse intelektualne voditelje naroda, ki so se postavili po robu njegovi vladi. V Caracasu, glavnem mestu Venezuele, ni akoro družine, da ne bi imela kakega člana v ječi.

V ozadju tiranskega režima tega starega generala, katerega se ne upa nihče kritizirati, ako hoče ohraniti zdravo kožo, so drugi interesi. Venezuela je bogata na olju in ga je v prejšnjem letu producirala več kot katerikoli druga država izven Amerike. Ameriški konzul v Venezueli hvalijo despota, kajti on oddaja koncesije za izrabljanje oljnih vrelcev. Dežela je predmet eksploatacije od strani Britanske Royal Dutch, Standard Oil of Indiana in drugih oljnih kompanij, ki jih kontrolirajo Mellonovi interesi. Venezuela je pravi raj za oljne magnate, toda pekel za mase delavcev, kajti njihov položaj je še slabši kot je bil položaj ameriških delavcev pred civilno vojno. To je tudi vzrok, da se ameriška vlada, ki je v rokah kapitalistov, ne zanima za odpravo despotizma na Venezueli.

prvih letih vojne, je pripomnil Burton, nakar ga je Bachmann opomnil na dejstvo, da so Združene države priznale Kerenkovo vlado po uspešni revoluciji l. 1917. Burton, kakor vidi drugi "patrioti", ki so dosedaj nastopili pred komitejem, so pokazali, da nimajo nikakih dokazov o zaroti in da s svojimi izjavami kažejo le svojo ignoranco.

ZAVAROVANJE ZOPER BREZPOSELNOST

Tvorilo je predmet debati na zborovanju Konference za progresivno delavsko akcijo. Kritika angleške delavske vlade

New York. — (F. P.) — Ob priliki prve obletnice ustanovitve Konference za progresivno delavsko akcijo je organizacija naznanila, da se bo vrgla z vso silo na delo, da organizira neorganizirane delavce. Na zborovanju je bil imenovan posebni komitej, kateremu načeljuje Louis F. Budenz, organizator Hosiery Workers federacije.

Zborovalci so se nadalje izrekli za zavarovanje zoper brezposelnost, krajše delovne ure in višje mezde. "Krajši delovnik," je dejal Budenz, "bo odpravil brezposelnost in dal priliko do dela tisočim delavcem, ki sedaj postopajo pred tovarnami."

Na banketu, ki se je vršil po končani konferenci, so nastopili mnogi govorniki, med njimi A. J. Muste. Za predmet svojega govora si je izbral situacijo v Indiji. Kritiziral je stališče angleške delavske vlade radi njene politike z ozirom na indijsko vprašanje. Nadalje je govoril Sallendranath Ghose, predstavnik Indijskega narodnega kongresa. Dejal je, ako Amerikanci snujejo delavsko stranko po vzgledu angleške, je bolje, da se nikdar ne porodi. Pokazal je na dejstvo, da je bilo od 12. marca t. l. vršenih več kot desetisoč indijskih voditeljev v ječo, nad tretjo je bilo umorjenih, večje-mu številu Indijcev, ki so nabirali sol in je niso hoteli na ukaz izročiti angleškim vojakom, so bile odsekane roke. V Pešavarju sta dva bojna tanka zavozila v grupo šnek in otrok, od nasprotni strani so pa streljali vojaki. Bil je pravi masakr.

J. Vitaya Tunga, bivši profesor na Tagorovi šoli v Kalkuti, je pojasnjeval, da je bila Gandhijeva taktika prava, ako se upošteva razmere v Indiji. Stare revolucionarne metode bi bile neučinkovite, ako se pomlali na dejstvo, da je velika masa indijskega ljudstva brez orožja in bi se ne mogla postaviti po robu oboroženi sili britanskega vojaštva. Indijsko ljudstvo se bori za neodvisnost že od l. 1870, toda vse, kar je dosedaj dobilo, so bile obljube.

Zborovalci so sprejeli resolucijo proti imperialistični politiki angleške delavske vlade, ki se z ozirom na Indijo ne razlikuje od politike, ki so jo vodile prejšnje torijske vlade.

ODSLOVITVE DELAVCEV V DETROITU

Produkcija avtomobilov se je zmanjšala

Detroit, Mich. — (F. P.) — Skoro vse avtne družbe so pričele odslavljal delavce. Fordova tovarna v River Rouge je te dni odpustila sedem tisoč delavcev, ko je ustavila obrat v steklar-skem departamentu, ki je produciral dovolj stekla, da bo zaloga trajala več mesecev. Govorice se širijo, da bodo v Fordovih tovarnah sledile nadaljnje odslovitve s pričetkom prihodnjega meseca.

Velika brezposelnost v avtni industriji je razvidna iz poročila Narodne avtne trgovske zbornice, v katerem je rečeno, da se je produkcija avtov zmanjšala za 31 odstotkov v prvih mesecih tekočega leta v primeri z istimi meseci v prejšnjem letu. Nobenega zmanjšanja ni, ki bi kazal na izboljšanje razmer, kajti vzile manjši produkciji imajo avtni trgovci več avtov na svojih rokah, kot jim morejo spraviti v denar.

O zmanjšani produkciji poročata tudi Chevrolet družba, podružnica General Motors in druge.

Nova moška polovna naka v Ameriki. Na sliki vidimo dva mladenčca, ki korakata po ulici v New Yorku v kratkih platinastih blazah, nogavcih do kolen in v srceji kratkih rokavov ter brez suknje in telovnika.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZDRUŽENJE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: za Zdravstveno dravstvo (vsega) v Kanadi \$2.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; za Chicago in Cincinatti \$2.50 na leto, \$1.25 na pol leta; za inostanje \$2.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cincinatti \$2.50 per year, foreign countries \$2.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru. — Inskript se ne vračajo.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts will not be returned.

Nadvoj za vsa, kar ima biti v letu:

PROSVETA

2457-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

130

Datum v objavo, na primer (May 21-22), poleg vsega imena na naslovni strani, da vam je s tem dnevno potrdilo poslano. Ponovite jo pravilno, da se vam list ne ustavi.

Še ena čikaška afera

Naš list zastopa napredni življenjski pogled na vse slovenske naselbine v Ameriki in čikaška naselbina mu ni nič več kot katera druga, zato pa prejememo marsikateri dogodek v Chicago, daj nam je pred nosom. Vseh pa ne moremo prezreti. Večkrat se pojavi vprašanje, ki je sicer lokalnega pomena, a je velike važnosti za delavce, tudi naše, v tem mestu.

Vprašanje čikaških uličnih železnic je zelo važno. Dne 1. julija bodo volili v Chicago glasovali o novi pogodbi, ki jo je sklenil mestni svet s privatnimi družbami, ki obratujejo vse električne ulične in nadulžne proge ter avtobusne črte v mestu. Na podlagi te pogodbe se vse te družbe združijo v novo korporacijo, ki bo kontrolirala vso mestno pasažirsko transportacijo.

Pogodba je zelo generozna za — družbe. Daje jim trajno posest cest in ulic. Prejajajo pogodbo je veljala dvajset let, nova pa lahko traja sto let ali celo večnost. Ima sicer določbo, da mesto lahko odpove "franchise" vsak čas, ako hoče kupiti proge in vozove, toda pogoj v pogodbi za ta slučaj so naravnost neizvedljivi za mestno upravo. Skratka: družbe so dobile vse, kar so hotele. Mesto jim odstopa vse pravice do ulic, dovoljuje jim konsolidacijo za kontrolo vsega transporta pasažirjev na tleh, nad ulicami, pod ulicami in z avtobusi, končno pa se dovoljenje razteza tudi na predmestja v smeri trideset milj na vse strani. Družbe imajo tudi pravico razvažati tovar in opravljati ekspresno službo. To znači, da korporacija dobi absoluten monopol.

Dolej je mesto imelo poseben fond, takozvani "traction fund", v katerem se je v zadnjih dvajsetih letih nabralo čez 60 milijonov dolarjev iz 55 odstotkov vozne, ki jih je družba plačevala mestu za rabo ulic. Ta fond je bil izrecno namenjen za nakup linij. Nova pogodba pa določa, da mesto porabi ta denar za gradnjo "subways" ali podzemskih linij v downtownu, kufere bo obratovala nova korporacija. Na ta način mesto zabije 60 milijonov pod zemljo in privatni magnati bodo imeli dobiček.

To pa še ni vse. Oceniš sedanjih linij in železnice opreme je grozno pretirana. Pogodba ugotavlja vrednost linij na \$260,000,000, kar je najmanj 50 milijonov več kot so linije res vredne. Na temelju te ocenitve smejo družbe vložiti 200 milijonov dolarjev za "razširjenje in izboljšanje" linij. To pomeni, da bo nova korporacija imela preko 400 milijonov dolarjev "glavnične vrednosti", točka v pogodbi se pa glasi, da glavna mora prinašati najmanj 7 1/2 do 8 odstotkov dobička. Kaj to pomeni? Ni drugega kot to, da bodo morali Čikažani plačevati visoko vznožje, da bo družba lahko vlekla omenjene odstotke dobička. Voznina, ki bo potem enaka na vseh linijah (na tleh, nad in pod ulicami in v busih, gotovo naraste na deset centov).

Druga lumparija v pogodbi je, da mesto ne bo imelo direktne kontrole nad novo korporacijo. Ustanovi se posebna "transportna komisija", ki bo posredovala med družbo in mestno upravo. Tudi sedemleten otrok lahko ugane, komu bo ta komisija bolj služila. Korupcija bo še večja kot je bila kdaj prej v zgodovini čikaškega mesta — in te ni nikoli manjkalo.

Sploh je pogodba tako sestavljena, da imajo družbe vse ugodnosti, mesto pa bo pobiralo le drobne, če jih kaj ostane.

Mi smo načelno proti vsakemu privatnemu obratovanju javnih naprav kot so železnice in druga sredstva transportacije. Ako med tremi milijoni — ostalega pol milijona lahko odpade na bume in bogate parazite — Čikažanov ni dvajset postenih in sposobnih ljudi, ki bi vodili resne železnice v imenu mesta, potem res zaslužijo, da nas privatni magnati odirajo celo večnost. Čas je torej, da Chicago prevzame sredstva svoje transportacije v svoje roke in jih obratuje v interesu vseh onih, ki se vozijo dnevno na delo in z dela ter po drugih opravkih po teh linijah.

Liga za javno lastništvo, katero vodi Carl D. Thompson, agira za poraz pogodbe, ki ga tudi zasluži. Priporočamo slovenskim volilcem v Chicago, da gredo 1. julija na volišča in glasujejo NE.

Ako se Čikažani zavedajo, kaj jih čaka od te pogodbe, bo porazena.

Glasovi iz naselbin

Razmoterosti iz Johnstowna

Park Hill, Pa. — Ali imamo ali ne? Seveda, toda na tem mestu jih ne bom beležila, ker imam drugega materiala v obliki.

Kot članica mladega društva "Friendly City," bom naravno najprej omenila isto. Naše mladostno društvo lepo napreduje, pred kratkim smo dobili čisto novega člana, ali je morda članica, tega pa ne vem. Vem le, da se je ustavila ga. Storklja pri družini Jacoby na Bon Airu ter ji pustila malo dete. Novega malčka z veseljem sprejememo medse, posebno se, ker je to prvi obisk storklje med članstvom društva Friendly City.

Kot je že znano, bo naše društvo praznovalo prvo obletnico svojega obstanka. Pomembni dan bomo praznovali, kot se spodobi — veselo. Na Fairholmu farmi bomo obdržali piknik, in sicer, da ne pozabimo na datum, dne 2. avgusta. Ob tej priliki bomo imeli tudi govornike. Povabili smo Donald Lotricha, predsednika Pionirjev v Chicago, in pa Johna Lokarja, ki je pomagal organizirati naše društvo. V soboto večer, dne 1. avgusta, bo ples v dvorani Alojzija v Conemaughu.

Sicer je bilo na seji sklenjeno, da bomo obdržali ples v dvorani na Franklinu, a ker omenjeno dvorano popravljajo in večajo, bo najbrž nemogoče izvesti sklep članstva. V slučaju, da bo dvorana do takrat popravljena in v redu, se bomo držali sklepa.

Naj omenim, da dolgujemo članstvu društva "Danica" št. 44 SNPJ precej zahvale, ker so nam dovolili, da smo in še obdržujemo naše seje v njih dvorani, ki je deloma tudi last kluba št. 5 JSZ. V tej dvorani smo tudi imeli vaje za igro, katero smo pred kratkim uprizarili. Naše seje so navadno dobro obiskane in po seji se radi malo zavrtimo, dekleta pa vselej poskrbijo za prigrizek. Vse to pa da delo oskrbniku dvorane, Andy Ivančiču, ki ima z nami še precej potrpljenja. Ker nam niti društvo niti brat Ivančič nič ne računata za rabo dvorane in luči ter časa, se vsem toplo zahvalimo za naklonjenost. Skušali bomo povrniti uslugo za uslugo ob primernem času in patronizirali bomo na novo popravljeno dvorano kadarkoli mogoče.

Na prošli seji našega društva so nas posetili trije člani mladega društva "National Stars" JSKJ ter so izrazili željo, da bi društvo "Friendly City" obdržalo skupen piknik z njihovim društvom. Večina članstva je bila s sugestijo zadovoljna in določili smo, da se bo skupni piknik vršil 24. avgusta. Prostor je nismo določili.

Mladina precej kooperira med seboj. To sem opazila pri naših prireditvah. Pravi Le v slogi je moč. Čim bolj bomo držali skupaj, tem lepše uspehe bomo dosegli. Naj bo naše prepričanje kakršnokoli, delavci smo vsi in to zadnje dejstvo nam mora biti vedno pred očmi.

Slovenskim staršem ponovno priporočam, da nagovore svoje otroke, naj pristopajo k mladinskemu društvu SNPJ. Ne mislite, da so društva potrebna le zgolj radi podpor ali posmrtnine. Nikakor ne. Naša društva vrše tudi vzgojevalno delo med svojimi člani. In če kdaj, nam je naš sedaj potreba vzgoje v delavskem duhu. Nas in našo mladino čaka velika borba proti zatiraku, kapitalizmu, uspešno pa se bomo mogli boriti, če bomo stremeli za izobrazbo in znanjem. Ignoranca je najostrejša aiba, ki tepe proletarce.

Skušajmo se je otresti, čitajmo delavske liste ter navajajmo mladino k čitanju istih. SNPJ nam nudi kar dve publikaciji, Prosveto in Mladinski list in v obeh najdemo poučnega, za delavske ljudstvo res vzgojevalnega gradiva.

Pred kratkim sem bila v Chicagu na obisku. Ogledala sem si nekaj zanimivosti, ne posebno mnogo, ker sem imela le tri dni časa za to.

V treh dneh se v nad trimilijonskem mestu ne more kdove-

kaj videti. Ugajal mi je posebno Field muzej, četudi sem si ga mogla ogledati le površno. Če pridem še kdaj v Chicago, si ga bom natančneje ogledala. V Art Institutu so me najbolj zanimala dela jugoslovanskega umetnika Meštrovića, posebno kip "Mati" iz belega marmorja.

Čikaški hrup in šum ter neznanostna vročina v "down-townu" mi seveda tudi ostane v spominu. Ker ljubim vodo, se mi je dopadlo gledati na Michigansko jezero, še rajše pa bi se vozila po njem, pa ni bilo časa.

Tudi krasen vodomet v Grant parku, v bližini muzeja se mi je zelo dopadel in marsikaj drugega sem videla in opazila v vrvečem velenem mestu. Tako na primer od glada se tresočega delavca v pouličnem vozu... Prospekti, kot pri nas in drugod po bogati deželi Uncle Sama...

Ogledala sem si, v družbi brata Blas Novaka, tudi jednotino poslopje. Vse sva pogledala, celo ozadje odra in druge majhne prostore, prav kot da bi inspektor. Zelo me veselilo, da sem ob tej priliki osebno spoznala uradnike v glavnem uradu in uradnika Prosvete ter uradnika Mladinskega lista.

Ko sem bila že na poti domov, sem se spetoma oglasila še pri našem dobrem znanecu "Proletarcu." Z mrs. Blas Novak sva malo poklepetali z urednikom, uradnikom in pomočnikom, nato pa sem se prav težko poslovila od Chicaga. Ne radi Chicaga, pač pa radi prijaznih znancev in prijateljev, ki sem jih srečala tam, pa tudi dež je bil na vso moč ter mi akvaril slavnika. Zdej mi je moral pa mož drugega kupiti — v teh revnih časih. Saj pravim, no, Chicago!

Detroitu pa tudi ne smem kar tako pustiti mimo. Saj tam sem bila še prej nego v Chicagu. Klub št. 5 JSZ me je poslal na osmi redni zbor v Detroit. Tako sem prišla v Fordovo kraljestvo, z namenom, da pomagam z drugimi delegati vred izboljšati in razširiti zavedno delavsko misel. Upam, da smo med detroitskimi Slovenci uspeli v tem oziru. Zdej pa moramo skrbeti, da bomo delali za našo stvar tudi doma ter s tem pokazali in dokazali uspeh osmega zbora JSZ.

Dopadlo se mi je v Detroitu posebno to, da sem imela čisto domačo družbo, rojake, ki so pred časom živeli v Conemaughu. Osobito pa me je veselilo to, da so naši Conemaughčani tako aktivni v detroitskih klubih in pri pevskem zboru "Svobodi." Obenem se družini Nograšek in Travnik najlepše zahvalim za njih usluge napram meni za časa zborovanja JSZ.

Program, ki sta ga podala detroitska kluba, mi je zelo ugajal, mnogo truda je treba za take predstave, toda trud detroitskega ni bil zaman — ker so uspeli izborni.

Se nekaj se mi je izrecno dopadlo: red in kooperacija, a katero so delali detroitski sodrugi in sodruginje vse tri dni zbora. Vse je šlo točno in vestno izpod rok.

Skratka: Osmi zbor JSZ in pa prijazni detroitski Slovenci mi ostanejo v najlepšem spominu. Škoda le, da nisem mogla ostati dlje časa med njimi, na dežem se pa, da se še vidimo.

Dotakrat pa, Detroitčani, zdravstvujte in napredujte! Želim vam obilo uspeha v vaših aktivnostih za delavsko stvar!

Anna P. Krasna.

Priporočilo

Auburn, Ill. — Naša rudarska organizacija je sedaj v najhujši krizi svojega obstanka, o čemer ne bom razpravljala. Omeniti želim, da je Fred Malle, predsednik našega društva, kandidat za mednarodnega organizatorja reorganizirane U. M. W. of A. za državo Illinois.

Fred je popolnoma sposoben za to delo. Je dober govornik v angleškem, slovenskem in nemškem jeziku in aktiven delavec za organizacijo. On je tudi veliko pripomogel, da so bili člani našega društva, ki so se preteklo jesen udeležili stavke National Miners unije, sprejeti nazaj v u-

nijo. Toplo priporočam, da naši rudarji v Illinoisu in člani SNPJ glasujejo zanj, ker Fred bo nas dobro zastopal, ako bo izvoljen.

I. Pukel.

"Hello" — Prosvetarji!

Lemont, Ill. — Odkritorčno vam bodi povedano, da sem tako zaposlen z delom, da ne vem, če imam le dobre pete na čevljih ali ne. Zato vam bom pa tudi akusljal v eni sapi razložiti svoje težnje in kaj bi rad. Sedaj imam jagode zrele, ribezelj je že rdeč in maline je tudi rdečije, vse to je treba pobirati vsak dan — a sedaj se je pa še košnja "prikradla" ali približala k vsemu temu, pa imam samo štiri "ekstramite", namreč spodnje in zgornje, kar še daleko ne zadostuje, da bi mogel opraviti sam vsa ta dela. Torej potrebujem pomagajoč in če vi veste za kakega brezdelneža, mladega ali starega in ni potreba, da bi bil "podkovan" s "etimologijo", agrikulturo itd., samo da ima dobro voljo do dela — pa je dober in vas prosim — pošljite mi ga takoj ali pa naznanite, pa bom prišel ponj.

Tudi geslo D.O.M., kar pomeni "Deo optimo maximo", lahko v Chicagu pustim, ako hoče, če ga s seboj prinese pa je meni tudi prav. To omenjam zato, da se me ne bo kdo ustrašil kot sodbodmisleca.

Kdor od Prosvetarjev me še ni obiskal, kot one, ki ste me že obiskali, vas vse skupaj prisrčno povabim in priporočam da me obiščete. Imam lep "park" okrog hiše in na novo zgrajeno stojnico za sadije oziroma domače pridelke — prav poleg deželne ceste ali bulevarda. Kak slovkvartet bi zelo rad slišal zapeti pod domačo lipo poprej kot se podam v Nirvano ali celo na Galipolis otok, kjer velike želve doživijo visoko starost brez vsake morale — pet, šest sto let.

S spoštovanjem in pozdravom na vse Prosvetarje ostajam vaš rojak —

F. Pleško, slov. farmar.

A. Garden:

OPAZOVANJA

"Vlada po ljudstvu, od ljudstva in za ljudstvo" je pravljica, ki je bila vtepena v domišljijo ameriškega naroda. To politično koncepcijo je prvi formuliral Thomas Jefferson, oče ameriških demokratičnih nazorov in tradicij. Dasi je bil Jefferson aristokrat po rodnosti, je bil velik revolucionar svojega časa, prekucuh v pravem pomenu besede, ki se je boril proti torijcem (tedanji republikanci in demokrati), katerih duhovni vodja je bil Alexander Hamilton, prvi zakladniški tajnik Zedinjenih držav. (Trditve sedanje demokratske stranke, čes, da sloni princip Jeffersona, je največji politični bunk.) Med Jeffersonom in torijci se je vršil najhujši boj in šele ko je on postal predsednik Zedinjenih držav 1. 1800, je bilo konec črne reakcije, ki je vlada delo prvih 13 let po sprejetju zvezne ustave.

Besede "government of the people for the people and by the people" je izrekel Abraham Lincoln, duhovni naslednik Jeffersona. Kot slednji se je tudi Lincoln boril proti torijcem njegove dobe, proti sužnjem, ki so hoteli telesne sužnosti raztegniti proti severu in zapadu. Da je bil Lincoln nominalni voditelj novoustanovljene republikanske stranke, je bila to le slučajnost, ker stranka ni nikdar niti navidezno sprejela njegovih političnih načel, ki so zapopadene v gornjem citatu. Porinjen je bil v ospredje po vodiljih stranke, ker je bil on najmočnejši kandidat kot reprezentant farmarjev in delavcev.

Po načinu katoliške cerkve so vladajoči faktorji vpleli američnemu narodu ta politični koncept, ki je postal geslo v svrhu ponavljanja. In kot vsako geslo, kateremu ljudje svečano darujejo, je tudi ta koncepcija postala šibole: senca brez forme, kosti in mesa. To največ radi tega, ker se besedilo lepo glasi in ljudje se lepih izrekov jako hitro primejo. Tako so se tudi tega, ki je postal dnevna molitev v šoli, kot očenaš v cerkvi. Radi prepogostega ponavljanja, več pa radi ekonomskih razmer, je začelo Jeffersona in Lincoln iz-

gubilo ves pomen v praksi. Pojavljali so ga — in ga še — politični šarlatani in demagogi za slepitev in varanje mase.

Nikdar v zgodovini Amerike pa ni začelo "vlada po ljudstvu, od ljudstva in za ljudstvo" imelo manj veljave v praksi kot danes. Dokazov za to je na kupe. Vendar pa je najbolj dokaz incident, do katerega je pretekli teden prišlo v Berlinu na mednarodni konferenci magnatov elektrike. Glavni igralec je utilitni magnat Samuel Insull iz Chicaga, ki je na drzen način interveniral in skušal preprečiti govor ameriškega poslanika v Nemčiji. "Naš" poslanik Sackett, utilitni magnat in konservativec, je svojim intimnim krogom naznanil vnaprej svoj govor, v katerem je bilo nekaj opazk, ki niso bile preveč naklonjene ameriškega elektrarskega trustu. To pa ni bilo po volji Insullu in je poslaniku na diplomatski način povedal, da omenjena govora ne sme imeti. Ta rompus med "našim" poslanikom in magnatom Insullom je radi "nepredvidnosti" neke osebe iz diplomatskih krogov prišel na svetlo, v javnost in je postal senzacija dneva.

Četudi je govor poslanika važen dokument, v katerem pravi, da zlasti ameriško ljudstvo plačuje veliko previsoke cene za električno energijo in avari magnate pred poddržavljenjem industrije, je za nas veliko značilnejši incident med poslanikom in magnatom. Dasi je znano, da vladi v Washingtonu, državnih prestolih in v občinskih hišah diktirajo korporacijski interesi — velekapitalisti — vendar je ta incident prvi (ker prejani niso prišli v javnost) drznejši korak, ki pokazuje kompletno diktaturo in smelost ameriškega kapitalizma. "Ljudskim" zastopnikom, in to celo v diplomatski službi, enostavno diktirajo, kaj smejo in kaj ne smejo govoriti, je za "demokratično" deželo dovolj drzno, posebno še za politične navivne, ki se verjame v bunk, da je ameriška vlada "vlada po ljudstvu, za ljudstvo in od ljudstva."

S stališča Insulla, ki je stališče vseh magnatov, ki lastujejo nad dve tretjini ameriškega bogastva in torej vladajo deželo, je njegovo postopanje dovolj razumljivo. Noben posedujoč razred, ki je prišel do bogastva in moči radi naključja in po svoji lastni sili izklesanih privilegijev, ne bo trpel mirno, da bi mu kdo, posebno ne vladni funkcionarji, izpodkopaval tla pod nogami. Insull je le pokazal, da se temeljito zaveda lastnih in svojega razreda interesov. Za ta incident bi mu moral biti hvaležen vsak upornik, ker je z njim dosegel več za "revolucijo" kot pa tisoč komunističnih agitatorjev. In kadar bo otrok slišal učitelja v šoli, da je "naša" vlada "government of the people, by the people and for the people", mu lahko reče, naj gre ovce past ali svinje krmit, ker ima za to boljše kvalifikacije kot za učitelja.

Čuvajte se ponarejenih desetakov!

Washington, D. C. — Ponarejeni desetdolarski bankovci, ki se glase na Kansas City Federal Reserve banko, krožijo v velikem številu po centralnem zapadu. V Chicagu je bilo že blizu 50 zmenjenih. Bankovci imajo alico Hamiltona in malo debelejši papir.

Godbeniki se vrnil na delo. San Francisco, Cal. — Stavka godbenikov San Francisco Symphony orkestra je bila poravnana s kompromisom. Sprejeta je bila nova pogodba, ki določa \$55 tedenska meza za letošnje sezono in \$60 tedensko za prihodnjo. Pogodba je veljavna za dve leti.

Cunard gradi največji parnik na svetu.

Ottawa, Ont. — Parobrodna družba Cunard Line je sklenila pogodbo za zgraditev največjega parnika na svetu. Parnik, ki bo stal 30 milijonov dolarjev, bo tisoč čevljev dolg in plul bo z brzino 30 morskih milj.

Družinska drama.

Rock Island, Ill. — Mike Knovich je 21. t. m. v prepriju ustrelil svojo ženo in smrtno ranil svojo 16-letno hčer, nakar je obrnil revolver proti sebi in oblezal mrtev.

Na grobovih stare kulture

Sojoti ali Tuvinci niso prarodni prebivalci povirja Jelseja, marveč so razmeroma kasni priseljenci od srednjega toka iste reke, kjer se dandanes žive sorodni jezik govoreči abakanski Tataři. Iz ostankov prejšnjih kultur izhajajo, da so prarodni gospodarji Urjanhanja bili ljudje z dolgimi lobanjami in močnega telesa, Tuvinci pa so okroglih lobanj in majhni ter slabotni. Najdbe iz okolice Kijeva pričajo o tem, da so bili Sciti — praprebivalci današnje Ukrajine — v ozkem kulturnem in plemenskem sorodstvu prastarih Urjanhajcev, o katerih poročajo kitajske kronike kot o "rdečelasih in modrookih hudcih". Nekateri zgodovinarji in starinološci so mnenja, da je bila prvotna domovina Scitov ravno Urjanhaj, odkoder se se ti razširili na jugozapad do obale Črnega morja.

Dežela je kar posejana s sledovi tega starega kulturnega prebivalstva. Še danes se iz vrstno opažajo ob rekah velika dela za namakanje zemlje, obilica opučenih bakrenih rudnikov in porušeni plavžev na priča, da je bilo izkoriščanje zemeljskih bogastev že v pradedni visoki razviti. Preko sedaj silno zapuščene dežele je nekdanji vodila glavna prometna žila med Sibirijo in daljnim jugom. O reki Kemikui, ki je levi pritok gornjega Jeniseja, so še vidni sledovi velikanse ceste, vodeče po dolini Jeniseja in preko Sajanskih gor. Mor da se ravno to ostanki one znane staroške vojaške ceste, ki je po besedah Herodota vezljala južno Rusijo a podnožjem "Velikega Sněžnega pogorja", t. j. Altaja. Često po krivici pripisujejo Džingiskanu; dasi niso njegovo ime, je bila sgrajena davno pred njim.

Prebivalstvo Urjanhaja se je že v zgodovinski dobi večkrat menjalo. Kulturno plemo, ki je ostavilo sledove svoje industrije, je bilo pregnano od mongolskih osvajačev preko Sajanskega pogorja in morda celo v Turkestan. Nove priseljence so zopet spodrinili drugi. Predvsem je pomembna za Urjanhaj osvojitve Džingiskana, čigar divji bojevnik so pobili in pregnali prvotno višje stoječe plemo ter uničili vso kulturo. Grobovi, ki so z njimi posejati ti izmenjavajoči se gospodarski urjanhajske stepe, so zgornje priče teh sprememb, tekoni katerih je dežela vse bolj in bolj zapadala barbarstvu. Grobovi imajo štiri različne tipe. Najstarejše so skrbno zgrajene grobnice, v katerih je najti orožje, ki so ga dajali v grob vsakemu mrtvecu, da mu služi na drugem svetu. Kasnejše grobnice so že slabše in površneje izdelane ter označujejo grobišča čisto le nekeke geometrične figure iz kamnov, zloženih na površju, najnovejše, ki izhajajo iz dobe mongolske okupacije pa so že samo enostavni, na piramide spominjajoči, toda nizki kupi kamnenja.

Iz prve dobe je ostalo po stepah, češče po 100 km od človeških bivališč, mnogo kamenitih moških in ženskih kipov, ki izenadijo popolnoma in mu dajo le zaslugi visoko kulturo plemena, ki jih je izklesalo.

V 17. veku je bil Urjanhaj že ruska posest, ali se je rusko naseljevanje usmerilo na Daljni vzhod in opuščena dežela je nekako avtomatično zapadla pod kitajsko vrhovno oblast. Vendar je bila samo po imenu Kitajska ter so jo upravljali čisto samostojno domači knezi. Zadnjih 50 let bi se je bilo znova polastilo rusko naseljevanje, da je bilo količjak urejeno in da ga ravno ruski trgovci niso na vso moč z vsami sredstvi ovirali in onemogočali. Dobitekno kupčije bi bilo kmalu konec, ako bi se Sojoti od ruskih kmetov naučili spoznavati ceno živini. Naseljenci iz Sibirije niso bili voljni plačati trgovcu že deset vžgalic z enoletnim junčkom. Zato so spletakarili pri sojotskih knezih zoper naseljence in sami od njih pokupili najboljšo zemljo za malenkostne dobave blaga. Zoper naseljence, ki si jim je plač na kak način posrečilo pridobiti si zemlje, pa se zopet spletakarili pri knezih, vzdobujajoč njih samozavest, čes, da so edino oni pravi gospodarji zemlje in da naj ne dovolijo stalne naselitve Rusom. Zato so do nedavna v vseh naselbinah ruskih kmetov, od katerih so bile nekatere dobro razvite in bogate, bile vse hiše brez streh. Knezi so hoteli a tem za večno pribiti nestalni značaj naseljence in mu niso dovolili pokriti hiše.

Tako na na škodo ruskemu narodnemu in državnemu interesu vladala nad ogromno deželo pečica domačih knezov in ruskih trgovskih dobičkarjev. Obe kasti sta se vzajemno podpirali in tekmovali pri izkoriščanju nesrečnega ljudstva.

(Dalje na 3. strani.)

Ameriško življenje

162

Nenavaden bandit

Čikaška policija išče — do danes ga še ni dobila — uljudnega roparja, ki je posetil Superior State banko in si odšel vsoto denarja, kolikor je potreboval, več tisoč dolarjev je pa pustil, čes, da toliko ne potrebuje.

Uljuden mlad mož, lepo oblečen, je stopil k oknu denarničarja in mu pomoli revolver pod nos z zahtevo naj mu našteje dosti denarja. Uradnik je porinil petsto dolarjev.

"Premalo," je dejal bandit uljudno. Denarničar mu porine zavoj s petstot dolarji. Bandit vzame zavoj in si našteje sedemsto dolarjev, ostale kupce pa porine nazaj. "Ne" potrebujem vsega tega denarja, imejte ga vi," je rekel in naglo odšel. Uradnik je bil tako presenečen, da je pozabil alarmirati banko, dokler ni ropar že izginil.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

MANIFESTACIJA SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA

Otvoritev jubilejnega velesejma v Ljubljani

Ljubljana, 30. maja 1930. Včeraj, na praznični dan, je doživel ljubljanski velesejem tudi svoj praznik: bil je otvorjen kot deseti, zato jubilejni velesejem. Deset let odpira velesejem svoja vrata neštitem gostom iz države in inozemstva, da jim pokaže napredek in podjetnost slovenskega delovnega človeka, deset let, ki so bila sprva v znamenju borbe in napora, a so rodila dobre sadove. Zdjaj ob deseti obletnici je velesejem trdna ustanova, brez katere si slovenskega gospodarstva skoro ni mogoče več misliti. Velesejem mu je postal spremeljevalec.

Včeraj ob pol 12. je bil jubilejni velesejem otvorjen. K otvoritvi se je zbralo mnogo predstavnikov oblasti in korporacij ter zastopnikov naših gospodarskih krogov, konzularni zbor, zastopnik pokrovitelja velesejma, ki je kralj, i. t. d. Vse goste je najprej pozdravil predsednik velesejma industrijalet Bonač, ki je v svojem govoru poudarjal, da se je naš velesejem v težkih letih razvil iz mlade sadike v krepko drevo, ki razpenja svoje veje daleč preko mej naše ožje domovine. Prestal je najtežje preizkušnje in prebrodil je vse peripetije povojnega razvoja našega gospodarstva od inflacije do konsolidacije, od splošnega nerada in kaosa do pomirjenja in uravnoteženja vsega našega javnega življenja. Po prvotni nalogi pomagati in učvrstiti kupčijske zveze ter navezati nove, si je ljubljanski velesejem nalogo organizirati smotno propagando za naše produkte in našo gospodarsko moč. Pod okriljem velesejma je bilo že mnogo razstav najrazličnejših smeri.

Po govoru Bonače je velesejem otvoril minister trgovine in industrije dr. Juraj Demetrovič daljšim govorom, ki je orisal pomen velesejma za gospodarsko življenje cele države in zasluge njegove za razvoj domače industrije. Tudi je minister s statistiko dokazal, kako se naše gospodarstvo dviga v zadnjih letih in to ne malo po zaslugah velesejmov. H koncu svojega govora je proglasil velesejem za otvorjen.

Za njim je govoril tudi nazvočni minister brez portofolja dr. Ivo Svegel, ki je izrazil veselje, da je prva svečanost, ki ji kot minister prisostvuje, baš jubilejni ljubljanski velesejem, praznik njegove ožje domovine.

Po zaključitvi pozdravnih govorov so si gostje ogledali velesejem, ki je letos obogatel z dvema novima paviljonom, ker se številno razstavilalec stalno več in so bili dosežani prostori premajhni. Ta jubilejni velesejem po svoji obsežnosti in bogatstvu prekaša vse dosedanje. Vse velesejmski prostor je natrpan z razstavnimi predmeti in res ni nikjer nobenega mesta, kjer bi se lahko kaj razstavilo. Vse veliki prostor je izrabljen.

Letošnji velesejem je torej po svojem obsegu največji in najbolj pester od vseh dosedanjih. Če bo velesejem tako rasel še nadalje, bo treba kaj kmalu prostor povečati. To je pač najboljši znak za upravičenost in potrebo njegovega obstoja.

Ameriški rojaki, ki pridejo s prvo skupino v Evropo in bodo direktno potovali v Ljubljano, bodo dospeli še v času, ko si bodo lahko ogledali to veliko gospodarsko razstavo.

Tudi delavci so imeli svoj gospodarski praznik

Ljubljana, 30. maja 1930. V času, ko se je velesejem pripravil, da odpre svoja vrata in pokaže gospodarsko moč našega človeka, je imelo tudi delavstvo svoj gospodarski praznik. V dvorani Delavske zbornice se je vršil namreč včeraj dopoldne kongres Zveze gospodarskih združenj delavske zveze naše države. Z vseh strani Slovenije so prihili delegati združenj na kongres, razne zveze so poslane svoje delegate, zastopana je bila po svojem zastopniku Delavska

zbornica, Svoboda, Cankarjeva družba, Strojarska komisija za Slovenijo, Zveza delavskih žen in deklet i. t. d.

Kongres je otvoril in mu predsedoval predsednik zveze združenj Anton Kristan, ki je ugovarjal, da je na kongresu od 53 članic zastopanih 40 združenj od 43 delegatov s skupno 270 deleži. Sporčil je kongresu brzojavne pozdrave Mednarodne zveze združenj iz Londona, Glavnega združenja saveza iz Beograda, pozdrave združenj zveze z Dunaja, Bazla, Prage i. t. d. Potem je predsednik podal načelstveno poročilo, kjer je zlasti naglašal, kako se rešuje v naši državi vse preveč enostransko vprašanje zaščite posameznih slojev. Vse preveč se ozira na poljedelca, ne ozira pa se na delavskega konzumenta, ki ima le svojo delovno silo in mezo. Bati se je tudi, da bo novo osnovano Privilegirano izvozno društvo dd. s povišanjem cen oškodovale konzumente. Omenjal je tudi zaščitne carine pri manufakturah in sladkorju ter naglašal, koliko se tu na škodo konzumenta in države direktno podpirajo tovarnarji. Naglašal je delo zveze, da se spravi vsa ta stremiljenja v sklad zadržne misli in zadržne dela.

Tajniško poročilo je podal tajnik Cvetko Kristan, ki je navedel lep porast zvezin članic; zveza je v zadnjem poslovnem letu narasla za 16 združenj in s tem število članic povečalo na 53. Članice zveze so malone po vsej državi: v savski, dravski in donavski banovini ter v Beogradu.

V debato so posegli z. z. Uratnik, Čobal, Malovrh, Oslak i. t. d. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Izvoljen je bil nov odbor: predsednik Anton Kristan, podpredsednik Melhior Čobal (Zagorje), odborniki Koblek, Podkrajšek, Vilnar (vsi Ljubljana). V nadzorstvo so bili izvoljeni: Filip Uratnik (Ljubljana), tajnik Delavske zbornice, Ivan Jeretin (Trbovlje), Jurij Jeram (Jesenice), Rupert Ingolič (Maribor), Mirko Cvrtila (Zagreb), Uroš Pravica (Beograd). V združni svet je bilo izvoljenih 49 združenj in združenj. Pravila zveze so bila spremenjena. Razširjajo delokrog in uvajajo kot zvezin posel tudi denarno izmenjavo.

Potem sta bila za združnike delegate dve predavanji. Zdravnik Koruza je predaval o pomenu zavarovalnih združenj za delavce, predsednik Anton Kristan pa je predaval o vprašanju "Velike ali male zadržne?", kjer je ugotovil, da naj bodo zadržne velike po delu, članstvu in moči, po delokrogu pa naj bodo majhne, da je bolj omogočena kontrola poslovanja združenj. Predavanje Antona Kristana je zelo aktualno, zato ga bomo v kratkem priobčili v glavnih točkah.

Beograjski proces. — Državni tožilec govori svoj obtožbeni govor

Beograd, 29. maja 1930. Včeraj se je zaključilo dokazno postopanje proti zagrebškim teroristom, nakar je dobil besedo državni tožilec, da govori svoj govor ter utemelji obtožnico. Tožilec je govoril do 3. ure popoldne ter svoj govor končal. Danes ni razprave radi praznika, jutri pa bodo začeli s svojimi govorci odvetniki. Čez kak teden bo razglášena obsodba.

Državni tožilec je svoj govor razdelil v dva dela. V prvem orisuje politično stran obtožbe, v drugem delu popisuje in obtožuje posameznike raznih storjenih dejanj.

Državni tožilec riše, kako postopoma se je vršila akcija teh teroristov in kako je bila organizirana. Isti ljudje, ki so že za 1. december 1928 ob priliki proslave ujedinjenja razobesili črne zastave z zagrebške katedrale (Bernardić), so nadaljevali svojo prevarno akcijo tudi po 6. januarju 1929, ko je nastopila nova vlada. In tako so nastopili ti zagrebški opozicijski podinovim režimom pot. z revolverji ter peklenimi stroji. Pridržišli so se prof. Jelasić in celo dr. Maček. Za tega poslednjega je bilo malo čudno in šele po strogem dokazu, da je dr. Maček zapleten

v to afero, so Mačka aretirali ter stoji danes kot obtožene pred sodiščem, ker je dokazano, da je moralno in denarno podpiral dejanja teh teroristov.

Kakšno vlogo naj bi igrala skupina teroristov je videti iz tega, da so bili v stikih z emigranti dr. Košutićem in Krnjevićem, ki v inozemstvu rujeta proti državi.

Po dogodku v skupščini, kjer so padli strelji, je umirajoči Radić dejal: Bojim se za državo, sovražniki krog nje bodo dvignili svoje glave. — In emigranti so res uspeli to. Zakaj njihove izjave in izbruhe proti naši državi prinaša le časopise, ki je od nekdanj mrzilo naše državo. Zato pa — pravi tožilec — ni ta akcija samo zločinska, marveč tudi nesametna.

Tu so z medklieci vpadali odvetniki, naj tožilec ne žali spomina na Radića. Predsednik je opozoril odvetnike, tožilec pa je nadaljeval svoj govor ter dejal, da ne misli žaliti Radića, pač pa da napada delo njegovih slabih naslednikov.

Tožilec poudarja, da so vsi obtoženci na policiji in pred preiskovalnim sodnikom priznali svoja dejanja, na razpravi pa preklekujejo vse te izjave. Ne veruje, da so priznavali iz strahu ali pod pritiskom, marveč da so govorili resnico, ki pa je za njega usodna.

Po odmoru je začel s podrobno analizo obtožnice. Po policijskih in sodnih preiskavah je ugotovljeno — tako govori tožilec — da je teroristično organizacijo osnoval Bernardić, ki je imel splot velik vpliv na ostale somišljenike, današnje obtožence. On je vodil vse akcije, ki je hotela izvesti atentat na most, da bi preprečili poklonitveno deputacijo, položili so pekleni stroj na trg Zrinjevac, hoteli so spustiti v zrak poslopje Jugonik, Čobal, Malovrh, Oslak i. t. d. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

S tem je tožilec končal. Jutri začno odvetniki s svojimi govorci. Predsednik jih je prosil, naj se razvrtijo in govorijo tako, da bodo v 6 dneh z govori končali.

Požar sredi mesta — srečno zatrti

Ljubljana, 30. maja 1930. V noči od srede na četrtek sta dva topovska strela z Grada naznanila, da je v mestu neke izbruhnil požar. V podstrešju delavnice za pile g. Figarja je izbruhnil požar. Ogenj je grozil razširiti se in bi lahko postal pogubonosan za vso okolico. Delavnica Figarja se nahaja poleg restavracije Novi svet na Gospodarski cesti, ki vodi od Dunajske ceste proti velesejmu. Krog pol 1. ponoči so opazili pasanjče, da se iz strehe kadi in da svigajo še slabotni plameni skozi streho. Takoj so bili obveščeni gasilci, ki so takoj prihili s svojo brizgalno ter takoj začeli gasiti. Razdirali so streho ter začeli vodno brizgati v plamen. S težko muko so krotili plamen in šele blizu tretje ure zjutraj se jim je posrečilo ogenj popolnoma zadušiti. Pogorelo je mnogo lesa na podstrešju, pogorela je tudi vsa streha tako da ima lastnik, ki se je bil ob pogledu na požar onesvestil, okrog 60.000 Din škode.

Ogenj je pomenjal nevarnost za vso okolico in sosednji prebivalci so se začeli iz svojih stanovanj vleči pohištvo ter reševali v grozni bojazni, da utesne požar objeti vso okolico. K sreči je bila velika preteča nevarnost zatrti.

Vlak ga je povozil. — V ponedeljek 26. t. m. zjutraj so našli na železniški progi med Hrastrnikom in Zidanim mostom nezvestnega moškega. Strojevodja tovnega vlaka ga je opazil in ustavil vlak. Človek ob progi je bil težko ranjen in je ležal v krvi. Tovorni vlak je preprečil ponesrečenca (ali samomorilca, v ljubljansko bolnico, kjer pa je umrl, ne da bi se bil zavedel in ne da bi kdorkoli vedel, kdo je ponesrečenec. Vlak mu je odtrgal levo roko, zlomil nogo in stri lobanjo. Našli niso pri njem nobenih listin, po katerih bi lahko sklepali in ugotovili, kdo je mrtvec, niti se ne ve, ali je samomorilec ali ponesrečenec.

Adolf Koelch:

Zelena žolna

Utrujen od dolgega potovanja po vrhovih in globelih predalpske pokrajine, preko katere je vel vroč južni veter, sem krenil s poti proti prevrtni črešnji in sedel nanjo.

Drevo, imelo bo nekako moja leta, leži na prostem polju še vedno tam, kjer je prej stalo, votlina mu je skrbno pokrita, a še ne prerasčena, vseokrog njega poganja trava. Marsikakšno leto je polnilo človeške roke s svojimi sadovi in preko drugih dreves, včasih zeleno in včasih gol, oznanjalo svoje življenje kmetškemu ljudstvu, jezeru in potujočim škorcem. Sedaj nima nobenega opravka več na prostoru, kjer nekaj velja le, dokler živi. Temni les notranjosti mu je segnil in obrobjen s rjastimi robovi, krhke veje so mu porabili za peč in prelestni lišaji tiste njegove strani, ki je bila nekoč najbolj izpostavljena vremenu, lepilo kot isušene, pepelnat ostanek na debelu, katerega sladki, leseni vonj se meša z močnim vonjem tal in rastoče trave.

Brezbržno se vleče živa meja, ki je drevo nekoč nanjo trosilo svoje bele cvetne liste, z ostrim obratom proti jugu, kjer se dviga venec planin svetlomdro in belo nad rjavo ogozdenim hrbiščem grčev; na njeni poti lo spremljajo vse cvetlice, ki so že vzniknile iz tal: bele podlesne vrtnice ob bregu, trobentice in mastne valunčnice v jarku.

Čeprav je že zgodno popoldne, ne pričakujem nobenih presenečenj več. Oči, ki me pečejo od solnčne svetlobe, so do roba napolnjene z vsemi mogočimi podobami, in na dnu me celo veseli, da mi je do najbližje postaje komaj pol ure hoda.

Tedaj začujem v smeri, odkoder sem bil prišel, nekakšen glaseh smeh in s tem se mi začneja dan kakor znova. Zelena žolna je zalucala svoj smeh v pokrajini kakor pisan trak in kamor pade, obvisi v veselih ovojkih. Sprožila je svoj smeh znova in nekoliko sekund pozneje se je prikazala že sama. S širokim zamahom kril se je zvila od grivčev med drevesi kakor val, ki zdaj vstaja in zdaj pada, in potem je obstala kakor pribita ob vznožju neke tepke, komaj komolec nad talmi.

Koti ključna so ji daleč v lice prevlečeni s škrlatno barvo kakor pri kakšnem harlekinu ali indijanskem totemu — in to da ji njenemu obrazu izraz živosti in nekakšne porogljivosti veličine. Na glavi nosi ognjeno rdečo kapico z ozkim, veselim trakom, ki ji pada na tlinik, in njen kaftan je zelen kakor baker, ki se je odel v debelo patino. Zimo je prebila dobro, ko je romala kot samotarka skozi drevesnato ozemlja, da bi jema svojo tributo, kjer ga je našla. Kajti zima je bila mila in tla so bila njenemu poželenju po črni celotne tedne odprta.

Velika, sedeča ptica mi obračala hrbet, obleka se ji blešči zeleno kakor trava, kapica ji gorji, kajti solnce jo obžarja. Ni me opazila in tudi naokrog je vse pokojno. Taščica poje v leščevju svojo neumorno pesem in zategli kljci kinkavev tu in tam iz brstehi dreves potrjujejo razpoložene strpnosti, s katero se ob tej uri srečujejo bitja.

In vendar se ogleduje na skorji viseli ptice previdno na vse strani. Obraca glavo s krinko podobnim obrazom proti jugu in opazuje pot, ki se izgublja s svojimi globoko vijoličastimi sledovi koles in vlažnimi, steklenimi soji med drevesa. Z isto temeljitostjo se razgleduje po ozemlju, ki se dviga v višavo nad žoltozeleno preprogo pašnikov. Nazadnje je naglil celo svojo glavo popolnoma nazaj. A tu, kjer sedim jaz, zabrenč zdaj pa zdaj le kakšen velik, modrikast komar, se zaleti z bliskovitijo vijugo skozi srebrno ozračje in omahne znova na sladkobno dišča tla, ki so jih pognojili s starimi tropinami. Vse to se zdi neumljivo in velikemu pticu kakor čudež, ki ga je bil stitil že dolgo pod svojim perjem.

Tedaj se dvigne iz svoje prežave otrplosti in postane prerok, ki vzbuja črvad v lesu in spanja in ji oznanja velikonočni

evangelij na svoj način. Naglil se je z vso silo nazaj, podpri se je z repom in sek, sek, blje mogočno, svinčeno modro bodalo ključna v skorjasti plašč pred njim. Mah leti naokrog in skorja se mora vdati. Resnično, črvad se še ni prebudila. Tedaj jo malo poščegeta s svojim dolгим, spretnim preroškim jezikom in prav gotovo ne more nič ba to, če mu ostane marsikakšen črvček od same navdušenosti nad njegovim klicem vstajenja priljubljen na jezik kakor na li-manici. A sedaj sem bil jaz, ki sem se zamejal.

Ta smeh iz ozadje je preroka grozovito prestrašil. V naslednjem trenutku jo je zavil okrog debela in izginitil na njegovo zadnjo stran.

NA GROBOVIH STARE KULTURE

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Zapirali so pot nositelju kulture, sibirskemu kmetu-naseljencu in do konca svetovne vojne se v tem pogledu kljub izvršeni aneksiji stanje ni moglo bistveno izboljšati. Doseženo pa je bilo vsaj toliko, da knezi in trgovci niso več smeli hujkati preprostim Sojotom na stalna puščenja polji in kraje živine ruskih naseljencev, ki jih je pred tem alom kot "inozemce" alabo čuval ruski konzul v mongolski Urgi.

Nespretna politika carskih uradnikov, ki so mirno gledali početje trgovcev in ogražanje ruskih narodnih interesov, je bila popolnoma odtujila Sojote Rusiji. Knezom je veljavila njih osebna korist, da so se branili ruske nadoblasti, narod pa je bil tako popolnoma pod njih vplivom, da je slepo šel za njimi, smatrajoč tako svoje izsesevalce — kneze in trgovce — za svoje gospodarje in dobrotnike. Edini izmed odločnih in vplivnih pristavev Rusije je bil najvišji duhovnik Hambo lama, ki je ruskemu potovalcu Minevalu tik pred svetovno vojno izrazil željo po šolah, ki bi bile tako koristne za njegov temni narod in ki naj bi jih ustanovila Rusija.

Želja se mu je izpolnila šele po vseh onih strahovitih krvavih pokoljih, ki so se dogajali vzdolž rusko-mongolake meje v okrutnih bojih med belimi in rdečimi Rusi. Narodna republika Turva je stopila v krog samostojnih držav in urejeni odnosaji z nje velikim severnim sosedom so odprli vrata ruskega naseljevanja na stečaj. Ruski narod si je znova osvojil nekdanj opuščen postojanko na svojem pohodu preko severne Azije. Na grobovih stare kulture se razvija novo življenje.

Dušni pastir izvršil samomor

Chicago. — Rev. Clarence E. Singleton, baptistični pastor iz Faribaulta, Minn., je zadnje nedelje skočil iz trinajstega nadstropja hotela Y.M.C.A., 826 So. Wabash ave., in obležal mrtve na tleh. Iz pisem, ki jih je pustil v sobi v hotelu, je razvidno, da se je skregal a svojo ženo.

Zaključek šolskega leta

Chicago. — Ta teden se zaključilo šolsko leto v Chicagu in čez pol milijona šolarčkov odide na počitnice. 30.646 otrok bo graduiralo v javnih osnovnih šolah. Leta 1850 je bilo v Chicagu 21 učiteljev in 1919 učencev, danes pa je 13.262 učiteljev in 550.185 učencev in učenk.

Cv Oglar:

MOJA PRVA KRAVATA

Ker je dandanes prišlo tako rekoč v modo pisanje spominov, vzamem še jaz pero v svo dšno roko, da vam opišem začetek svojega dejanja in nehanja. Ne mislim vam praviti junaških dogodivščin s krvavih poljan, temveč naj vam čisto nedolžno in skromno povem, kako sem se začel likati.

Ker je bila za mojih mladih let kravata, ali kakor smo jo po domače imenovali "pinta," prva stopinja k popolnosti, naj vam povem, kako sem prišel do tega znamenja svoje olike, ali do marke, kakor jo je imenoval pokojni profesor Anton, ki nas je v prvi gimnaziji postrašil, češ, da bo tistega vzel konjederec kakor pinča, ki leta brez marke okoli, ali na nas prenešeno, ki pride brez kravate v šolo.

Mene je neke nedelje jeseni, ko so zorela po vrtovih jabolka in orehi, pripeljal stric Janez na lojstrskem vozu z gorenjskih gornjaj v Ljubljano. Ali naj vam pripovedujem, kako težko je bilo slovo od pastirskih ognjev in iger, od tovarišev in od prve mile prijateljice, Manice?

Stric me je torej pustil pri svojem znanju, ki je bil nekakšen mojster za vse. Največkrat je bil mizar, a ni imel patenta, zato so ga bolj srečni tekmeči zaradi nadležne konkurence večkrat ovadili, in potem je plačeval kazni ali pa so ga zapirali. Prav tiste dni je moral za nekaj časa pustiti svojo glavno obrtnižo in je šagal drva v Blatni vasi, kakor so takrat še imenovali sedanjo Kolodvorsko ulico. Ko je bila dvorčnica polna, mu je naročil gospodar, kateremu je šagal drva, naj mu popravi še streho na hiši in dimnik in ga rdeče pobarva.

Moj gospodar in mojster je bil seveda takoj pripravljen, in ker tisto popoldne nisem imel šole, me je vzel a seboj, da mu nosim opeko z dvorišča. Ni mi bilo sicer prav, ker sem že rajši stal pred komedijami ali pa kostanj tresel v Tivolah, pa kako naj se zapučen siromak ustavljam višji volji! Na dvorišču so stale cele skladovnice opeke, ki sem jo nosil v naročju po stopnicah pod streho. Boječe in nerodno sem se motal sprva po hodnikih, a časoma sem se privadil in zadel sem se sam sebi imeniten, ko sem robotal po hiši. Vse se mi je zdelo strašno gosposko, strmel sem kmečki fant v odprte sobe in se čudil preprogam in acaolom in vsej malomestni bahariji Blatne vasi.

Na dvorišču sem zasledil velik zaboj, kamor so spravljali vsake vrste odpadke, pisane papirje, čunje, otroške igrače, smeti, vso drobnjav in šaro, kar so zavrgli in pometli po hiši, ter je čakalo smetarja. Z navdušenjem sem začel brskati in mešati to beračijo, oh, s kakšno radovednostjo in pričakovanjem sem pregledoval in vlačil na dan te razbite in raztrgane ostanke! Bilo mi je, ko da sem našel nedoma dragocen rudokop ali velik zaklad, ki ga je treba sedaj hitro in skrivaj opleniti. Privlekel sem na dan lesenega konja brez nog in brez ropa, porcelanasto punčko brez glave, našel sem stekleno kroglico, ki se je spreminjala kakor mavrica, celo pest papirnatih ustnikov za smotke, in prav na dnu v pepelu so zagledale moje radostne in

otroško neumne oči staro, ponošeno kravato.

Naložil sem zvrhano naročje opeke in jo nesel pod streho. Oprezno sem potegnil kravato izpod srajce ter si jo zavezal okoli vratu. S solzami v očeh, ki so mi rosile od veselja nad to nenadno srečo, z otroško samozavestjo sem se ozrl okoli sebe po mračnem podstrešju, ali videl me žal ni nihče. Streha je bila že odkrita, in gospodar moj je čakal, da mu podam opeko. Vzdignil sem se skozi odprtno, in nič čudnega bi se mi ne zdelo, ako bi se bil krovce pri tisti priči prekopnil z visoke strehe na tla od samega presenečenja nad mojo neizmerno lepoto, nad mojo prvo kravato, ki mi je krasila prsi. Ali on se niti zmenil ni zanjo. Zlezel sem na streho ter se ogledal moško po ljubljanskih ulicah. In glej, globoko pod menoj za ograjo na vrtu se je igral kup otrok.

"Poglej no barabo na strehi!"

Te zaničljive besede, ki sem jih zaslišal od otrok, so mi razparale sree. Za trenutek nisem vedel, kako naj maščujem svojo kruto razžaljeno čast in sebe, ki me je lepšala prva kravata. A potem sem zgrabil kosa zdrobljene opeke ter jo vrigel med nje.

To je bil torej moj prvi korak v kulturo.

Zamorca linčana na jugu

Union, S. C. — Drhal, ki je šel okrog tisoč moških, je v soboto linčala mladega zamorca v tem mestu. Dve belopoltni ženski sta ga obtožili napada. Crnc, ki se je pisal Dan Jenkins in ki še ni bil aretiran, je bežal pred drhaljo. Več kot sto krogel ga je podrl in bil je na mestu mrtve.

Banditje položili hrvaškega mešarja na led

Chicago. — Zadnjo soboto zvečer je bilo zelo vroče v Chicagu, toda Math Ribarich, ki ima mešanico na južni strani mesta, 3750 W. 55th st., je malone zmrznil, ko so ga obiskali banditje in ga zaprli v "icebox". Odnegli so mu \$640. Bil je eno uro v ledeni shrambi in končno se mu je posrečilo, da si je sam odpahnil vrata.

Usmrtil svojo družino in sebe

New Hawn, Conn. — Raymond C. Spang, bivši vojak iz svetovne vojne, ki je pred dvema dnevmi ušel iz blazinice, je v soboto vzel svojo ženo in štiri otroke na visok hrib in jih zagnal s tristo čevljev visoke pečine, nakar je sam skočil za njimi v smrt. Na tisoče oseb spodaj je videlo tragedijo.

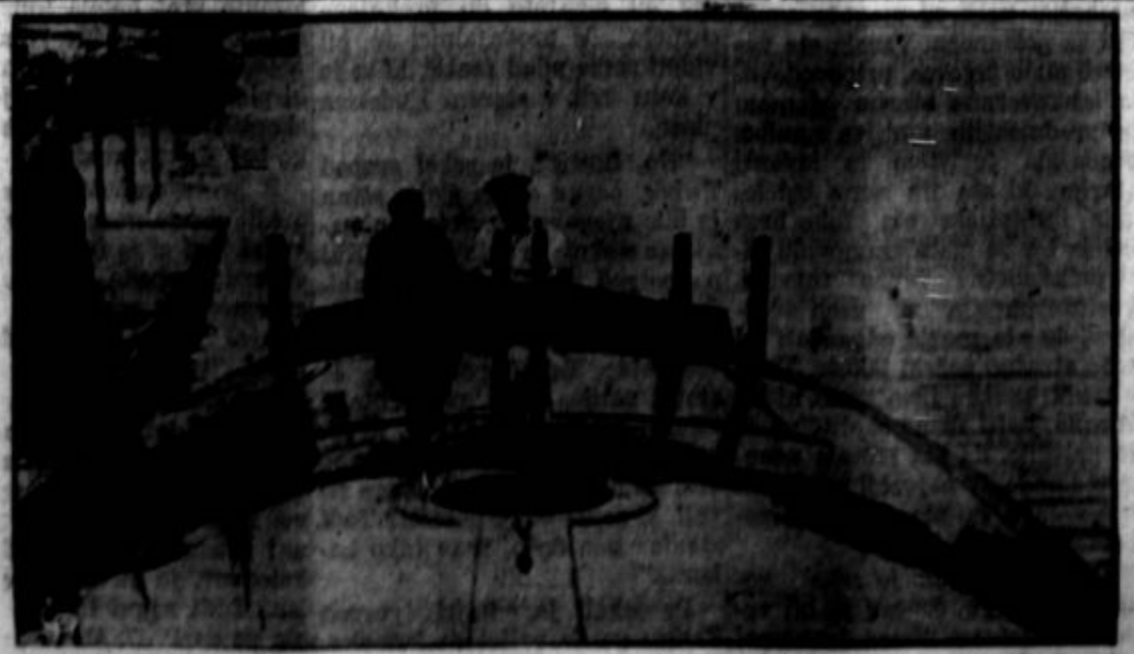
Stavka svilih delavcev

Easton, Pa. — Nad dvesto delavcev pri Nonpareil Silk Co. je pred kratkim zastavkalo, ker jim je družba znižala mezo za pet odstotkov.

To je že drugo znižanje meze v zadnjih treh mesecih, ako prav je znano, da je družba v prošlem letu napravila velike profite.

Odalovitev delavcev

Fall River, Mass. — American Textile Co. je te dni ustavila obrat v svoji tovarni za nedoločen čas. Družba izjavlja, da je bila v to prišljena radi pomanjkanja naročil. Dvatisoč delavcev je izgubilo delo. Arma-da brezposelnih je sedaj narasla na deset tisoč.

Angleški motorist John "Entello IV." v Detroitu, kjer se udeležil mednarodnega kontesta motornih športnikov. Nekateri ljudje imajo toliko denarja, da se znajde, kako bi ga zapravili, 30 milijonov delavcev in delavk na tem poklonitem svetu pa take prilike do dela in naravno ne živijo v izobilju. Celarske športne igre privlačijo ameriški in evropski milijonarji.

ROSA

Povest o dveh ženah
Spisal Angelo Cerkevnik

(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem konjektu Prosveta)

O da! Tam ob tih, globoki vodi, pod večno plakajočimi vrhami žaljkami...

Srce se ji je stisnilo ob spominu na tiste trenutke, ko je noč objemala njuni srca. Samo noč, tiha kakor tišina, preden je stvarnik pomislil na stvaritev življenja, boječe pošumevala voda, objemajoča ju vrbe žalujke in milione, milijarde zvezd... Sama sta bila, sama. Ah, ne... v njem je bila Tanja.

Oditi mora! Bežati! Udati se delu in najti pozabljenje!

Po treh mesecih sta se Bojo in Tanja zopet videla.

Sedela sta v Rosini sobi drug poleg drugega in se držala za roke. Tanja je tiho ihtela, Bojo je stiskal zobe. Rad bi bil izbruhnil v krič jok.

— Tanja, saj veš, ne?
— Če vem?
— Ali ti ni povedala Rosa?
— Nič mi ni povedala.
— Sklenil sem, da se morava ločiti. Ločiti se morava, Tanja!
Venomer je ponavljal:
— Ločiti se morava...
Kakor da se je bal, da ne bi pozabila na to

nujnost in neobhodnost, kakor da se je bal, da se bosta še v tem hipu spozabila in preklicala ta sklep.

— Vem, ločiti se morava.
— Zavoljo Rose, Tanja!
— Rose imam tako zelo rada; ljubša mi je, nego vse na svetu. O, kako rada bi poleg nje živela... Da sem jaz njen mož, Bojo! Nikdar se ne bi ozrla za kakšno Tanjo. Kako si se mogel tako spozabiti, Bojo?

Bojo se je nasmehnil. Tako žalostno je bilo to vprašanje in tako zelo ga je ranilo.

— Zakaj vprašuješ stvari, ki jim nihče odgovora ne more vedeti? Zakaj ne vprašaš raje po uri in trenutku moje smrti? Mogoče pa nekaj vem, ti vsaj trohico slutnje tiste zakrite resnice razodenem. Rosa je kakor Bog sam. Ali si gledala njene oči? V njih ni človeka, v njih je brezdanja večnost, brezprostorna vesoljnost. V njih je — Bog. Vem, vem, ni mi treba pripovedovati! Vse, kar je govorila o zakonu, o formalnosti, vse je gola dialektika. Zakaj sem se spozabil? Ker Rosa mi žena zame! Tako sem ves majhen in ubog poleg nje. Rosa potrebuje drugačnega moža. In njen glas! Ali si mu kdaj prisluškovala, ne da bi poslušala, kaj govori? Jaz se ga bojim! Tako je breztelesen in vendar ti napolni sleherni atom telesa s svojo mehkožalostno sladkostjo. Takšen je moral biti Krist, ko je stopil akoli odprta vrata med svoje apostole...

Spozabil? Saj se jaz nisem spozabil, Tanja! Saj je vse to bilo njeno delo! Zakaj je odšla, ko je vendar morala vedeti, kaj se bo zgodilo? Misliš si je: Bojo bo videl razliko med menoj in Tanjo in bo spoznal, kaj in kdo sem jaz. Ni se motila. Spoznal sem jo in obšel me je neki tajinstven strah pred to čudežno žensko, ki trpi in išče izhoda trpljenja drugih, tistih, zavoljo katerih trpi. Razumel sem, zakaj je panteista, razumel, zakaj vidi v slehernem bitju božanski dih...

Slonela sta drug ob drugem in sta molčala ter premišljevala o Rosi...

In tedaj je vatopila. Neslišno je odprla vrata. Njene široke oči so spokojno razlile

svoj pogled in objele Boja in Tanjo. Obojico je poljubila.

— Kakor otroka se mi zdita. Tako sem stara med vama, skoro onega sveta.

— Rosa, tako si mlada in tako zelo, čudežno lepa!

Tanja je rekla te besede in naslonila glavo na njena prsa. Zajokala je.

— Tanjička moja mala, zakaj jočeš? Pomisli na milijone, ki so jim čustva, v katerih izgoriva naše življenje, nepoznana, neokušana, ker so lačni, nagi bosi... Tvoja čustva so v primeri z veseljnostjo tako majhna, da ne smeš jokati.

— Rosa, sestra moja, majhna sem, večno bom majhna ostala.

XVI.

— Odpotovala bom, je nenadno še istega večera rekla Tanja Boju.

Bojo je samo prikal. Bil je str. Vsi načrti, ki jih je bil ustvaril za bližnjo bodočnost, so splahneli. Nesrečno naključje je vse preobrnilo. Zopet se je pojavila Rosa v njegovem življenju. Dobro je vedel, da brez Tanje ne more živeti... Hrepenenje po njej je bilo brez dna... In Rose ni mogel ni smel zapustiti... Brez Tanje? Že sama misel na to možnost ga trpinčilo do smrti! Zapustiti Roso? Moral bi se še tisti hip ustreliti! In vendar ne more z obema živeti! Tako strašno poniževalno bi bilo za njiju...

— Tanja, pa če bi ostala?

— Kako to misliš? Ne razumem te!

— Preprosto. Rosa pravi... pravi, da bi mogli živeti vsi trije skupaj.

— Bojo, tudi ti! Ali je mogoče? Mar ne čutiš, kako bi poniževal Roso?

— Čutilam, razumem, Tanja! A bolest mi meša pamet. Ali ne vidiš, kako trpim? Da me je bil vsaj do smrti!

— Bojo, vse bo še dobro!

— Kdaj odpotuješ?

— Še to noč! Z nočnim brzecem v Budimpešto. Tam imam bratrance. Mnogokrat ti bom pisala, če ti moja pisma ne bodo povzročala bolesti...

— Potrebno mi bo. En sam dan bi še ostala, Tanja! Samo en dan še!

— Ne dragi, še danes odpotujem! Rosa ne sme nič vedeti. Ne bi me pustila. Prekrižati ji morava vse račune. Vidiš, jaz se bojim, da bi si utegnula kaj hudega storiti.

— Ne boj se. Rosa preveč ljubi svoje življenje. O, ona je kljub vsemu še najzrečnejša.

— Ker je brez krivde! Mi dva pa, Tanja, sva kriva, mnogo sva zakrivila...

Do enajstih sta sedela v sobi. Luči sta ugasnila. Svetila je sama obločnica z ulice. Na steni, ki je bila nasproti oknu, se je zarisal velik križ. S ceste se je sémertja zaslišal trd in odmerjen korak kakšnega zapoznelega pohajkovalca. Včasih se je oglasil kakšen pijanec... krič, kletev, razbrzdan smeh, hripavo, pretrgano petje.

— Tako je mrzlo to življenje! Umrla bi rada, Bojo. Teško mi je... V Rusijo se povrnem. Delala bom, v delu bom potapljala bolest.

(Dalje prihodnjik.)

razpolaga z dvema posebnima sobama, obljubil pa je, da bosta našla gospoda na številki 312 vso udobnost in da se gotovo ne bosta pritoževala. "Dobro," sta rekla gospoda Higgins in Twigg.

Sedaj pride deseta ura prihoda njega dne, ko je zvedel ravnatelj hotela Imperial, da se je spremeniła soba št. 312 v pravcato ognjišče nemirov. Na vprašanje, kakšni so ti nemiri, je dobil ravnatelj odgovor, ki mu je izvil eno samo za tisk nemogočo besedo in ga pognal k prvemu najbližnjemu liftu. Na pragu sobe 312 je zadel na gospoda Higginsa in obraz gospoda Higginsa je bil pravi primer za prevarano zaupljivost. V ozadju je prežal gospod Higgins, ki je dolgočasno zdehal. "To," je rekel gospod Higgins, "je zares imenitno!"

"In midva sva mislila," je nadaljeval gospod Twigg, "da sva v hotelu, ki skrbi za svoj glas!" "Gospoda," je rekel ravnatelj, "ne morem verjeti... Vidva se varata..." "Varava?" sta rekla gospoda Higgins in Twigg. "Le dobro pogledite, dragi gospodi!"

Dragi gospod je dobro pogledal in prestrašen odskočil. Kar je videl, je bila stenica, ki je ležala po preprogi. Obrnil se je in zagledal drugo stenico... in še eno... Zdelo se mu je, kakor da bi se bila soba 312 spremenila v stenice gnezdo.

"Lepa postrežba!" je rekel gospod Higgins. Gospod Marjoribanks ni mogel vso noč zatistiti očesa kakor jaz, tako so naju mučile te grde živali. Zato odpotujeva. "Takoj!" je nadaljeval gospod Twigg. "Znala bova posvariti svoje prijatelje..."

Ravnatelj je skrčal z zobmi, si pulil lasa in lomil roke. Proseče je gledal na gospoda Higginsa in Twigg. "Gospoda," je pravil iz sebe. "To... to je nerazumljivo! Še nikoli ni našel nihče nobene stenice v tem hotelu. In mi smo ponosni, da nimamo stenice, če se izve, da so nas preplavile stenice, smo uničeni. Kakor hitro se razširi ta govorica..."

"Govorica!" je rekel gospod Higgins, "prazna govorica, kaj? Prosim najin račun!"

"Ne, ne!" je rekel ravnatelj, ki je skoro jokel. "O kakem računu ne more biti govora. Naša dolžnost je, da vas ugodovoljimo in če smo pogrešili, moramo biti odgovorni sami. Prosim vaju, gospoda, ne omenjajte tega nesrečnega..." "Razumem," je rekel gospod Higgins. "Nič računa, nič govorice, kaj?" Buljil je v gospoda Twigg, ki je svedčano prikimal. "Dobro torej, vi nečete slišati o računu in midva ne bova več govorila o tem obžalovanju vrednem incidentu."

Ravnatelj bi se bil kmalu onesvestil, tako silno se je čutil olajšanega, tako velika je bila njegova hvaležnost. Lastnoročno je prijel za kovčge gospodov Higginsa in Twigg ter jih nesel v lift. Osebo je spremljalo odhajajoča gosta do vrtilnih vrat in se jima še enkrat zahvalil. "Gospoda," je rekel ravnatelj, "hvala vama. Bodita uverjena, da ne bosta imela nobenega vzroka za pritožbo, če bom imel še kdaj srečo, da vaju prenočim."

Nov glas je odrezal njegov govor. Glas majhnega, precej umazanega fantiča, ki je stal spodaj pred kamenitimi stopnicami. Prijazno je nagovoril gospoda Twigg in mu ponujal skatlo. "Hej, vi!" je kričal, "ali potrebujete še stenice? Tu notri jih je devet in štirideset... krasni eksemplari. Včeraj ste mi dali pet desetice za tucat. Danes vam dam celo partijo za en sam šiling!"

Da bo bolj držalo. Nekdo je prišel s kmetov v Ljubljano, da bi se posvetoval z uglednejšim zdravnikom, kaj bi s svojimi revmatičnimi nogami. Zdravnik: "Poslušajte, vi bi si bili morali poprej umiti te svoje noge."

Bolnik: "Gospod doktor, to mi je svetoval tudi že naš domači zdravnik. Ampak jaz, kakor pravim, hočem vprašati, preden se odločim, še kakšnega specialista v Ljubljani."

Tudi to je nekaj vredno! Kupec: "Kako pa je to? Vi oglašate po časopisih, da prodajate prostoren vrt. Ali je to vrt? Deset korakov na dolžino in osem v širino!"

Lastnik: "No, res je, vrt ni ne dolg ne širok — ampak pogledite to lepo višino! Koliko je pa ona vredna!"

DEKLIŠKO SRCE

V internatu moskovske "Buharinove univerze" je zavladal pravcati vrvež. Od učilnice do učilnice, od spalnice dijakov do sob dijakinj je hitela vest, da se je sodrug Nikolaj Malahov ustrelil, in da leži spodaj v laboratoriju s preluknjanimi senc.

Ze so bili zaslišani bližnji tovariši in tovarišice. Doli je bil preiskovalni sodnik gubernijalnega sodišča s kriminalnimi uradniki.

Samomorilčevo življenje, njegovo učenje in občevanje je bilo soglasno dognano. Nikolaj Malahov je bil človek brez notranjega ravnotežja, nihče ga ni imel rad in vsak se je izogibal spora z njim. Rad je pil, prihajal pozno domov in je bil pri vsaki priliki grob. Včas je seveda prijel marijivost in tedaj je sedel od jutra do noči v knjigah ter ni občeval z nobenim.

Posebno poglavlje v življenju dijaka Malahova so bila dekleta. Tovariši bi bili pri zaslišanju najrajši zamočali to vprašanje, kajti Nikolaj je smatral ves ženski vobče in tovarišice v internatu posebej za brezdušna telesa. Ljubavna razmerja? Ne, za kaj takega je bilo njegovo občevanje z dijakinjami preveč površno in ovisno od slučajnosti. Vendar se je nekoč zdelo, da je zaljubljen. To je bila Sonja Golubeva, ki je obiskovala z njim drugi tečaj. Toda Nikolaj je bil tako trmast, da bi ji ne bil za nobeno ceno priznal svoje ljubezni. Nasprotno, bil je z njo še bolj zadržan nego sicer in ona že kar ni marala. Ves internat je poznal zgodbo, kako ga je pustila na cedilo, ko jo je na svoj zaničljiv način naročil za sestane. Sonja se je kazala, kakor da se strinja, vzela potem s seboj tri dekleta in se sprehajala na kraju, kjer jo je čakal Nikolaj. Vprašala ga je med smehom tovarišic, če je prišel zato, da mu zmzrnje noge. In Sonja ni bila morda klaverno, ampak veselo dekle, ki ni poznalo dolgoročnega prijateljstva in ljubezni. Vobče je bila ljubezen zanj nekak ostanek "starega režima".

Preiskovalni sodnik je želel, da mu takoj privedejo to dijakinjo. Moral pa je čakati, kajti Sonja ni bila doma. Toda na vse je napravila s svojo dečjo glavo, z nasmehom, brez vsake slutnje in z rokami za pasom. Kako je njen pogled prestrašeno taval od sodnika do molčljivih tovarišev in kriminalnih uradnikov. In potem njena prestrašenost, ko je zagledala truplo. Levico je položila na usta, obšla je njo obraz in padla na kolena. Potem se je ugriznila v kazalec, slislalo se je tiho ječanje, toda njene oči se niso niti za trenutek oddaljile od majhne črne luknje v prestreljenih sencih.

Priateljstvo. — Ali bi mi mogel posoditi 100 dinarjev, prijatelj? — Ne. Iz principa ne posojam, ker posojila kvarijo prijateljstvo.

Nikar se ne boj tega! Saj midva nisva takšna prijatelja.

Izkrenost. — Slišiš, Mozolj, povej mi no, zakaj ti nimaš nikdar sreče? Prvič zato ne, ker sem genij, drugič zato ne, ker me srbi, in tretjič zato, ker je nimam.

Agitirajte za Prosveto!

Pri zaslišanju je na ponovna vprašanja odgovorila z odločnim glasom, da je kriva smrti tovariša Malahova, ker je bila trda in neumljena z njim.

Po smrti Nikolaja Malahova se je Sonjin značaj zelo spremenil. Živela je tiho in samotno v svoji sobi ter je jedva odgovarjala na vprašanja. Skrbno je zbrala vse, kar je mogla dobiti od Nikolajevih zvezkov, beležk in pisem. Vedno bolj jo je omrežal spomin na mrtvega, zavest krivde na njegovi smrti je postala vsebina njenega življenja.

Tovariši, ki je v začetku niso marali, so jo pričeli spoštovati. Ko je šla na pokopališče na njegov grob, so jo spremljali pogledi usmiljenja in skrb.

Toda neki dan je nastal zopet velik nemir v internatu. Neki tovariš je prejel od svojcev Malahova pismo, kateremu so bile priložene zadnje Nikolajeve vrste, ki jih je bil pisal domov. Vsebovale so izpoved njegovih slabosti, napak, vaški mladenič se ni mogel uživati v velikomestnem vrvenju, čutil se je zapeljane, brez volje, nevrednega idealov, ki jih je oznanjala "Buharinova visoka šola". Njegovo življenje je bilo brez vrednosti, dobro le še za naboj smodnika.

Sonja je torej nedolžna! Od sobe do sobe je šel ta klic. Niti besede o njej ni bilo v pisnu. Hitro poudite po Sonji, naj se zopet vesela in srečna! In baš je prihajala. "Sonja, Malahovo pismo, sicer piše same neumnosti, niti sledu Ljeningovega duha, toda glavno je: ni se ustrelil zaradi tebe, bilo je vse kaj..."

Sonjin obraz je bil mrtvaško blede. "Kaj se pravi to, ne zaradi mene?" "Čitaj vendar, stvar je enostavna!"

Sonja je zagrabila pismo, ga razgrnila čez kolena, njene oči so se pogubile vanj in iskale nevidno pisavo med vrstami. Slednjil ga je odložila in šla v svojo sobo. Stopila je v svojo spalnico, vzela izpod blazine zavitek papirja, vse, kar ji je bilo ostalo od Nikolaja Malahova. Stislila je ustnice, raztrgala zavitek in koščki so leteli skozi okno. Ječaje se je vrgla na blazino, njene rame so se tresle od krča.

KOLENDARČKI. Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Na rokah imamo še nekaj Kalendarčkov S.N.P.J. in sta neje po 25c komad. Kdo želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila z Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila poslati upravnistvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave, Chicago, Ill.

Kupite si farmo v Wisconsinu. Rodovitna zemlja, zdravo podnebje. Na prodaj imamo farme 40-47-80-120 in 160 akrov obdelane farme. Cene so sedaj zelo nizke. Kupi se z lahkim pogojem.

RIGHT REALTY CO.
Ermena & Ovrirk
592 National Avenue,
Milwaukee, Wis.

7-DNEVNA PROSTA
poskušanja za bolchajoče na
REVMA TIZMU

Ako trpite velike
mutilacije, tedaj lahko
biti Rose Rheuma Tab
preiskovano in dokazano
zdravilo na 7 dnevno
prosto poskušanje.
Čelo domače zdravila
pomaga, stotina
posilja denarja,
slžite nam eno valico
in namlo na spoš
kupcu.

ZASTONJ CITATELJEM
Posušite to zdravilo potom PROSTE
SKUŠNJE. Izpolnite spodnji kupon in
posiljite nam, predno odločite za lastno
posušje.

ROSE RHEUMA TAB CO.
(Dept. F-14)
3516 No. Irving Ave. Chicago, Ill.

Posiljite mi navitke Rose Rheuma Tab
posušje prosto. Jaz bom to zabil i
in potem se bom odločil, ako bom
vse tega.

Ime
Mesto
Država

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in
namicam se tem potom naznanja
da morajo naznaniti vse
membe naslovov članov in
nle, naslove novih članov, in
imena in naslove odstolpi
črtanih in izobčenih članov
naznaniti upravnistvu Prosvete
da se lahko točno vredi imena
za pošiljanje lista Prosvete
Imena in naslove, katere pošlje
te glavnemu tajniku ostane
tam v arhivu in jih upravnistvo
ne dobi. Torej je zelo važno,
vselej pošljete na nalašč
pripravljenih listinah vse
ve upravnistvu Prosvete
bej. Pri vsaki spremembi
naslova naj se vselej omeni stari
novi naslov. Upravnistvo ulj
ne apelira, da društveni tajnik
in tajnice to upoštevajo.—Phil
Godina, upravitelj.

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in
namicam se tem potom naznanja
da morajo naznaniti vse
membe naslovov članov in
nle, naslove novih članov, in
imena in naslove odstolpi
črtanih in izobčenih članov
naznaniti upravnistvu Prosvete
da se lahko točno vredi imena
za pošiljanje lista Prosvete
Imena in naslove, katere pošlje
te glavnemu tajniku ostane
tam v arhivu in jih upravnistvo
ne dobi. Torej je zelo važno,
vselej pošljete na nalašč
pripravljenih listinah vse
ve upravnistvu Prosvete
bej. Pri vsaki spremembi
naslova naj se vselej omeni stari
novi naslov. Upravnistvo ulj
ne apelira, da društveni tajnik
in tajnice to upoštevajo.—Phil
Godina, upravitelj.

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in
namicam se tem potom naznanja
da morajo naznaniti vse
membe naslovov članov in
nle, naslove novih članov, in
imena in naslove odstolpi
črtanih in izobčenih članov
naznaniti upravnistvu Prosvete
da se lahko točno vredi imena
za pošiljanje lista Prosvete
Imena in naslove, katere pošlje
te glavnemu tajniku ostane
tam v arhivu in jih upravnistvo
ne dobi. Torej je zelo važno,
vselej pošljete na nalašč
pripravljenih listinah vse
ve upravnistvu Prosvete
bej. Pri vsaki spremembi
naslova naj se vselej omeni stari
novi naslov. Upravnistvo ulj
ne apelira, da društveni tajnik
in tajnice to upoštevajo.—Phil
Godina, upravitelj.

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in
namicam se tem potom naznanja
da morajo naznaniti vse
membe naslovov članov in
nle, naslove novih članov, in
imena in naslove odstolpi
črtanih in izobčenih članov
naznaniti upravnistvu Prosvete
da se lahko točno vredi imena
za pošiljanje lista Prosvete
Imena in naslove, katere pošlje
te glavnemu tajniku ostane
tam v arhivu in jih upravnistvo
ne dobi. Torej je zelo važno,
vselej pošljete na nalašč
pripravljenih listinah vse
ve upravnistvu Prosvete
bej. Pri vsaki spremembi
naslova naj se vselej omeni stari
novi naslov. Upravnistvo ulj
ne apelira, da društveni tajnik
in tajnice to upoštevajo.—Phil
Godina, upravitelj.

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in
namicam se tem potom naznanja
da morajo naznaniti vse
membe naslovov članov in
nle, naslove novih članov, in
imena in naslove odstolpi
črtanih in izobčenih članov
naznaniti upravnistvu Prosvete
da se lahko točno vredi imena
za pošiljanje lista Prosvete
Imena in naslove, katere pošlje
te glavnemu tajniku ostane
tam v arhivu in jih upravnistvo
ne dobi. Torej je zelo važno,
vselej pošljete na nalašč
pripravljenih listinah vse
ve upravnistvu Prosvete
bej. Pri vsaki spremembi
naslova naj se vselej omeni stari
novi naslov. Upravnistvo ulj
ne apelira, da društveni tajnik
in tajnice to upoštevajo.—Phil
Godina, upravitelj.

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in
namicam se tem potom naznanja
da morajo naznaniti vse
membe naslovov članov in
nle, naslove novih članov, in
imena in naslove odstolpi
črtanih in izobčenih članov
naznaniti upravnistvu Prosvete
da se lahko točno vredi imena
za pošiljanje lista Prosvete
Imena in naslove, katere pošlje
te glavnemu tajniku ostane
tam v arhivu in jih upravnistvo
ne dobi. Torej je zelo važno,
vselej pošljete na nalašč
pripravljenih listinah vse
ve upravnistvu Prosvete
bej. Pri vsaki spremembi
naslova naj se vselej omeni stari
novi naslov. Upravnistvo ulj
ne apelira, da društveni tajnik
in tajnice to upoštevajo.—Phil
Godina, upravitelj.

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in
namicam se tem potom naznanja
da morajo naznaniti vse
membe naslovov članov in
nle, naslove novih članov, in
imena in naslove odstolpi
črtanih in izobčenih članov
naznaniti upravnistvu Prosvete
da se lahko točno vredi imena
za pošiljanje lista Prosvete
Imena in naslove, katere pošlje
te glavnemu tajniku ostane
tam v arhivu in jih upravnistvo
ne dobi. Torej je zelo važno,
vselej pošljete na nalašč
pripravljenih listinah vse
ve upravnistvu Prosvete
bej. Pri vsaki spremembi
naslova naj se vselej omeni stari
novi naslov. Upravnistvo ulj
ne apelira, da društveni tajnik
in tajnice to upoštevajo.—Phil
Godina, upravitelj.

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in
namicam se tem potom naznanja
da morajo naznaniti vse
membe naslovov članov in
nle, naslove novih članov, in
imena in naslove odstolpi
črtanih in izobčenih članov
naznaniti upravnistvu Prosvete
da se lahko točno vredi imena
za pošiljanje lista Prosvete
Imena in naslove, katere pošlje
te glavnemu tajniku ostane
tam v arhivu in jih upravnistvo
ne dobi. Torej je zelo važno,
vselej pošljete na nalašč
pripravljenih listinah vse
ve upravnistvu Prosvete
bej. Pri vsaki spremembi
naslova naj se vselej omeni stari
novi naslov. Upravnistvo ulj
ne apelira, da društveni tajnik
in tajnice to upoštevajo.—Phil
Godina, upravitelj.

NAZNANILO.
Društvenim tajnikom in
namicam se tem potom naznanja
da morajo naznaniti vse
membe naslovov članov in
nle, naslove novih članov, in
imena in naslove odstolpi
črtanih in izobčenih članov
naznaniti upravnistvu Prosvete
da se lahko točno vredi imena
za pošiljanje lista Prosvete
Imena in naslove, katere pošlje
te glavnemu tajniku ostane
tam v arhivu in jih upravnistvo
ne dobi. Torej je zelo važno,
vselej pošljete na nalašč
pripravljenih listinah vse
ve upravnistvu Prosvete
bej. Pri vsaki spremembi
naslova naj se vselej omeni stari
novi naslov. Upravnistvo ulj
ne apelira, da društveni tajnik
in tajnice to upoštevajo.—Phil